

Beslutsinstans: Socialnämnd

Datum och tid: Måndag 29 september 2025 Kl. 08:30- ca 11:00

Plats: Hillingsäter, kommunkontoret

Besök under dagen: Jeanette Krafft, alkohol/tobak-handläggare
(deltar via länk under punkt 4-6)

1	Upprop		
2	Val av justerare		
3	Fastställande av dagordning		
4	Antagande av reviderade gemensamma riktlinjer Dalslands- och Säfles tobak och alkoholenhet	2025/176	3 - 23
5	Antagande av reviderad tillsynsplan Dalsland och Säfles tobak och alkoholenhet	2025/177	24 - 36
6	Antagande av taxor Dalsland och Säfles tobak och alkoholenhet 2026 – 2028	2025/178	37 - 41
7	Förordnande av tjänstepersoner avseende polishandräckning enligt 43 § st. 1 p. 2	2025/164	42 - 45
8	Beslut om att utse dataskyddsombud, med information om dataskyddsförordningen och socialnämndens personuppgiftsansvar	2025/165	46 - 48
9	Initiativväreende om att upphäva tidigare beslut om att stänga Solgården	2025/90	49
10	Delårsrapport 2025	2025/5	50 - 57
11	Budgetuppföljning och åtgärder	2025/186	
12	Ej verkställda beslut enligt SOL och LSS 2025	2025/14	58 - 59
13	Återrapportering av delegationsbeslut 2025	2025/10	60 - 97
14	Meddelanden 2025	2025/8	98 - 100

15	Ordförande informerar 2025	2025/39
16	Socialchefens information 2025	2025/9

Håkan Gusteus (L)
Socialnämndens ordförande

Sofia Henriksson
Nämndsekreterare

Dalsland och Säfles Alkohol- och tobaksenhet
Alkohol/tobakshandläggare
Jeanette Krafft
Daniel Berglöv

Tjänsteskrivelse
2025-08-18
2025/176

Socialnämnd

Tjänsteskrivelse – antagande av gemensamma riktlinjer och tillsynsplan avseende alkohollagen (2010:1622), tobakslagen och liknande produkter (LTLP 2018:2088) samt Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter, lag om receptfria läkemedel (2009:730)

Beslutsförslag

Socialnämnden beslutar att anta den reviderade versionen av Gemensamma riktlinjer gällande serveringstillstånd, servering och försäljning av folköl, försäljning av tobaksvaror, e-cigarettor och påfyllningsbehållare

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Dalsland och Säfles Alkohol- och tobaksenhet och Färgelanda kommuns kansli.

Sammanfattning av ärendet

Revideringen omfattar bland annat:

- Införandet av den nya tillståndsformen gårdsförsäljning av alkoholdrycker
- Övriga uppdateringar enligt gällande lagstiftning

Lagstiftaren betonar vikten av att kommunerna har tydliga riktlinjer för hur alkohollagen, alkoholförordningen och tobakslagen ska tillämpas, med hänsyn till lokala förhållanden vid tillståndsprövning.

Syftet med riktlinjerna är att:

- Underlätta för sökande att bedöma om en planerad etablering kan beviljas tillstånd
- Säkerställa att kommunen behandlar tillståndsansökningar på ett likvärdigt sätt
- Bidra till en rättssäker, snabb och effektiv tillståndsprövning
- Främja en likvärdig, effektiv och samordnad tillsyn

Ärendebeskrivning

Dalsland & Säfles Alkohol- och Tobaksenhets riktlinjer är ett levande dokument som kontinuerligt behöver ses över, då enhetens arbete styrs av lagstiftning och rättspraxis som förändras löpande.

Riktlinjerna har nu reviderats med anledning av förändringar i alkohollagen. En ny tillståndsform, gårdsförsäljningstillstånd, har tillkommit och har inkluderats på sidan 9 i dokumentet *Gemensamma riktlinjer*. Övriga justeringar och tillägg i dokumentet har markerats med gul färg för att tydliggöra vilka delar som har ändrats eller lagts till.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse daterad 2025-08-18

Gemensamma riktlinjer och tillsynsplan avseende alkohollagen (2010:1622), tobakslagen och liknande produkter (LTLP 2018:2088) samt Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter, lag om receptfria läkemedel (2009:730)

Sändlista:

Dalsland och Säfles Alkohol- och tobaksenhet

Dalsland & Sjöfjärden Alkohol- och Tobaksenhet

Gemensamma riktlinjer i Dalslandskommunerna och Sjöfjärden kommun.

Serveringstillstånd, Gårdsförsäljningstillstånd, servering och försäljning av folköl, försäljning av tobaksvaror, vissa receptfria läkemedel, e-cigarettor och påfyllningsbehållare, Tobaksfria nikotinprodukter samt tillsyn av rökfria skolgårdar.

Reviderad augusti 2025 pga. Ändring i alkohollagen, tillkommit Gårdsförsäljningstillstånd, ändring i detta dokument på sidan 9. Övriga tillägg ändringar markerat med gult

Under 25?

Visa leg!

Handeln, kommunen och Länsstyrelsen i samverkan

Rökning förbjuden på skolgården

2019 tobakslagen

Innehåll

Dalsland och Sjöfjärden
Alkohol- och
Tobaksenhet
Box 64
464 80 Mellerud

0530-181 60, 0530-181 46

alkohol.tobak@dalsland.se

Innehåll

Gemensam handläggning och tillsyn i Dalsland och Säfle.....	3
Upprättade riktlinjer för den gemensamma handläggningen och tillsynen.....	3
Kommunens informationsskyldighet.....	4
Serveringstillstånd.....	4
Serveringstillstånd, vad krävs?	5
Kunskapsprov	6
Serveringslokaler	6
Uteservering	6
Krav på matutbud och köksutrustning	7
Serveringstider	7
Krav på kassaregister.....	7
Musikevenemang och ungdomliga miljöer	8
Alkoholpolitiska olägenheter.....	8
Diskriminering i samband med restaurangbesök	9
Gårdsförsäljningstillstånd	9
Stadigvarande tillstånd för allmänheten och slutet sällskap.....	9
Cateringstillstånd	10
Särskilt tillstånd gemensamt serveringsutrymme	10
Särskilt tillstånd för provsmakning	10
Särskilt tillstånd för pausservering	11
Tillfälligt tillstånd för allmänheten	11
Tillfälliga tillstånd för slutna sällskap.....	11
Tillfälliga tillstånd för provsmakning vid arrangemang	12
Rumsservering på hotell	12
Kryddning av snaps.....	12
Tillsyn.....	12
Ingripande och påföljder vid överträdelser	13
Folkölsförsäljning.....	14
Tillstånd enligt tobakslagen	14
Handläggning.....	15
Tillsyn.....	15
Tillsynsavgifter.....	16
Remissyttranden.....	16
Egenkontroll	17
Försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare	17
Försäljning av Tobaksfria nikotinprodukter.....	17
Tillsyn rökfria skolgårdar	18
Receptfria läkemedel.....	18
Tillsynsavgifter.....	18
Överklagande.....	19
Kontakter	19

Gemensam handläggning och tillsyn i Dalsland och Säfle

De fem Dalslandskommunerna: Bengtsfors, Dals Ed, Färgelanda, Mellerud och Åmål samt Säfle kommun, har gemensam handläggning och tillsyn av servering och tobakstillstånd, tillsyn av tobaksliknande produkter, folköl, receptfria läkemedel samt rökfria skolgårdar. När det gäller tillsyn av försäljning av receptfria läkemedel, och rökfria skolgårdar ingår inte Säfle kommun, Alkohol/tobakshandläggarna svarar också på remisser från Lotteriinspektionen avseende värdeautomatspel.

Alkohollagens regler styr hur servering av alkoholdrycker får ske. Syftet med reglerna är att begränsa den alkoholkonsumtion som kan vara skadlig till exempel berusningsdrickande, allt för tidig alkoholdebut och olägenheter såsom ordningsstörningar.

Stadigvarande serveringstillstånd samt stadigvarande tillstånd för tobaksförsäljning ges av tillståndsenheten enligt delegation vid beviljande, vid avslag och tveksamheter beslutar ansvarig nämnd. Vid tillfälliga tillstånd tas beslut av tillståndsenheten enligt delegation.

Det är också kommunen som tillsammans med Polisen är tillsynsmyndighet med uppgift att se till att lagarna följs. Kommunen har tillsammans med polismyndigheten även tillsynsansvaret när det gäller försäljning av folköl och tobak samt e-cigarett med påfyllnadsbehållare, vilket framför allt syftar till att förhindra försäljning till underåriga.

I Dalsland och Säfle ska alkoholservering och tobaksförsäljning ske på ett ansvarsfullt sätt som tar hänsyn till människors trygghet och hälsa. Detta dokument ska tydliggöra vad som gäller kring serveringstillstånd, receptfria läkemedel, e-cigarett med påfyllnadsbehållare, rökfria skolgårdar samt folköl- och tobaksförsäljning.

Upprättade riktlinjer för den gemensamma handläggningen och tillsynen

Det är mycket viktigt att de riktlinjer som upprättas är tydliga för vad som gäller enligt alkohollagen och tobakslagen samt lagen om receptfria läkemedel, med hänsyn till de lokala förhållanden som tas vid tillståndsprövningen. Riktlinjerna ska vara kända hos tillståndshavare och allmänhet. Detta sker genom publicering på kommunernas hemsidor och vid kontakter med Alkohol- och Tobaksenheten. De ska vara politiskt förankrade och beslutade av de samverkande kommunernas ledning och spegla kommunens nuvarande uppfattning och ambitionsnivå.

Syftet med riktlinjerna är att sökande ska kunna förutse om en etablering kan ges tillstånd i kommunen. Det är också en förutsättning för likabehandling av ansökningar om serveringstillstånd och tobakstillstånd.

Enligt alkohollagen ska kommunerna upprätta tillsynsplaner. Det är viktigt att riktlinjerna inte får ersätta dessa. Tillsynsplanen ska redovisa det årliga planerade tillsynsarbetet mer ingående med till exempel antal tillsynsbesök, vilket slag av tillsyn som ska göras och hur

tillsynen ska förläggas över året. Däremot ska inte redovisas vilka serverings- eller tobaksförsäljningsställen som ska besökas, det bör ligga på handläggarna att själva bestämma.

Kommunens informationsskyldighet

Kommunerna har skyldighet att informera om vad som gäller enligt alkohollagen och anslutande författningar. Informationen ska finnas tillgänglig hos alkohol/tobakshandläggarna samt på hemsidan.

I övrigt har alkoholhandläggarna till uppgift att vägleda och ge stöd vid ansökan och kontrollera att tillståndshavaren följer reglerna för serveringstillstånd.

Serveringstillstånd

Kommunens mål med riktlinjer för serveringstillstånd

- Att minska överkonsumtion av alkohol. Särskilt fokus ska ligga på ungdomar och unga vuxna.
- Att bidra till en förbättrad folkhälsa.
- Att bidra till att endast seriösa entreprenörer erhåller tillstånd.
- Att tydliggöra sambandet mellan matservering och alkoholservering.
- Att se till att den som söker tillstånd ska få ett professionellt och tydligt bemötande
- Att verka för fler alkoholfria ungdomsmiljöer och ungdomsarrangemang.
- Vid alla beslut som kan påverka ungdomar och barn, tex rörande serveringstillstånd och tobakstillstånd i närheten av skolor och andra barn/ungdomsmiljöer ska i första hand hänsyn tas till barnens och ungdomarnas bästa.

Alkohollagen är en skyddslagstiftning för att begränsa de skador alkohol kan orsaka. Utgångspunkten i svensk alkoholpolitik samt i Dalslandskommunerna och Säfle kommun är att skyddet för människors hälsa bör gå före företagsekonomiska och näringspolitiska intressen.

Olika typer av serveringstillstånd:

Det finns olika typer av serveringstillstånd:

Stadigvarande serveringstillstånd för allmänheten (även trafiktillstånd)

Stadigvarande serveringstillstånd för slutet sällskap

Stadigvarande serveringstillstånd för cateringverksamhet för slutet sällskap

Gårdsförsäljningstillstånd

Särskilt tillstånd för gemensamt serveringsutrymme

Särskilt tillstånd för provsmakning

Särskilt tillstånd för pausservering

Dalsland & Säfles
Alkohol- och
Tobaksenhet

Tillfälligt serveringstillstånd för allmänheten

Tillfälligt utökat serveringstillstånd avseende serveringsyta eller -tid

Tillfälligt serveringstillstånd för slutet sällskap

Tillfälligt tillstånd för provsmakning vid arrangemang

All försäljning av alkoholdrycker är tillståndspliktig.

Det finns emellertid ett undantag - Det krävs inget serveringstillstånd om **samtliga** nedanstående förutsättningar är uppfyllda:

- Serveringen avser ett enskilt tillfälle för i förväg bestämda personer
- Serveringen sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna och
- Serveringen äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker.

Serveringstillstånd, vad krävs?

Ansökan om serveringstillstånd, oavsett om det gäller stadigvarande, tillfälligt, för allmänhet, för slutna sällskap, gemensam serveringsyta eller catering, **Gårdsförsäljningstillstånd** ska skickas till Alkohol- och Tobaksenheten i Melleruds kommun. För serveringstillstånd för s.k. trafikservering (servering på tåg, båt eller flyg) gäller att ansökan skickas dit där företaget har sitt säte.

Det finns i alkohollagen ingen generell rätt att få serveringstillstånd. Det görs en bedömning utifrån eventuella alkoholpolitiska olägenheter, Polisens yttrande över ordningsläget och Miljökontorets bedömning av störningsrisk för närboende.

*Serveringstillstånd, **Gårdsförsäljningstillstånd** får meddelas endast den som visar att denne med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheter i övrigt, är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag". (8 kap 12 § 1 st. alkohollagen).*

Detta medför att de som söker har kravet att:

- Inte varit straffat för brott som anses olämpliga ur alkohollagens perspektiv, eller kopplade till verksamheten de tre senaste åren
- Ha dokumenterad kunskap i alkohollagen
- Ha fyllt 20 år
- Inte vara restförd eller ha andra ekonomiska anmärkningar
- Kan visa varifrån insatt kapital till verksamheten kommer

I ett ansökningsärende ska det utredas om kraven i alkohollagen är uppfyllda. De ledamöter som ingår i företaget som söker tillstånd måste vare personligt och ekonomiskt lämpliga, uppfylls inte kraven avslås ansökan.

Den sökande har bevisbördan och ska komma in med alla handlingar, uppgifter och klargöranden som behövs för prövningen av ansökan. En ansökan om tillstånd kan avslås om den sökande inte inlämnar de begärda uppgifter och handlingar som behövs för tillståndsenhetens handläggning. En ansökan om tillstånd som inte kompletteras, ska avslås efter sex månader från ansökningsdatumet.

Enligt 5 § alkoholförordningen gäller att kommunen ska fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Sökanden ska få information om skälen för att handläggningstiden förlängs innan ursprungliga tidsfristen har gått ut.

Kunskapsprov

För att få serveringstillstånd ska den sökande avlägga ett kunskapsprov i alkohollagen och anslutande föreskrifter. Huvudregeln är att kunskapsprovning ska ske. I vissa fall kan kommunen underlåta provning då till exempel sökande redan har genomgått kunskapsprov eller har serveringstillstånd i någon annan kommun. Förfrågan ska då skickas till tillståndsgivande kommun för dokumentation om att tillståndshavaren skött sin verksamhet utan oegentligheter. Kunskapsprov ska avläggas **innan** tillstånd beviljas, oavsett om det gäller stadigvarande, **gårdsförsäljning** eller tillfälliga tillstånd, med undantag av vad som angetts ovan.

Serveringslokaler

Allmänt för serveringslokaler gäller att dessa ska vara registrerade som livsmedelsanläggning hos Miljökontoret. Lokalerna ska också vara lämpliga ur brandsäkerhetssynpunkt vilket bedöms av räddningstjänsten. De ska ha en överblickbar serveringsyta, enligt 8 kapitlet 15 § ska serveringsstället ha ett lämpligt antal sittplatser för matservering i förhållande till serveringslokalens storlek. Ett riktmärke är att 25 % av gästerna ska kunna sitta vid ett bord.

Regeringen har i propositionen också uttalat att det krävs en viss standard för serveringstillstånd, där till exempel gatukök, caféer eller liknande enklare serveringsställen inte bör få serveringstillstånd. Även många hamburgerrestauranger, vars verksamhet i huvudsak är inriktad på barnfamiljer och ungdomar, bör inte heller komma i fråga.

Uteservering

På en uteservering bör gälla samma regler som för övrig alkoholservering när det gäller öppettider, matutbud, bordsservering, sittplatser och dryckesslag. En uteservering ska finnas i direkt anslutning till serveringsstället och omfatta ett tydligt avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Om det är fråga om offentlig plats enligt ordningslagen, krävs Polisens tillstånd, beviljat bygglov från kommunen eller dispositionsrätt för privat mark. Tidigare var uteserveringar säsongsbeviljade men nu gäller den tid som framgår i avtal om markupplåtelse som tecknats med kommunen, privat aktör eller Polisens tillstånd när det gäller gatumark. Finns det misstanke om störningar och buller kan serveringstiden begränsas enligt Polisens eller Miljökontorets yttrande.

Dalsland & Säfles
Alkohol- och
Tobaksenhet

Den ska också kunna överblickas av serveringspersonalen för att kunna kontrollera vilka gäster som har tillgång till alkoholdrycker och kunna upptäcka om olägenheter uppstår.

Krav på matutbud och köksutrustning

Vid ansökan om stadigvarande serveringstillstånd gäller att serveringsstället ska ha ett eget kök i anslutning till serveringslokalen och tillhandahålla lagad eller på annat sätt tillredd mat.

Maten ska på något sätt ha förädlats utifrån råvaror, men det behöver nödvändigtvis inte vara varma maträtter. Köket ska vara välutrustat och ska användas. Det ska finnas menyer med priser som visar att restaurangen verkligen vill sälja mat i praktiken. Gästerna ska kunna erbjudas två förrätter, fem huvudrätter och två efterrätter.

Kök som utgörs endast av vanliga lägenhetsspisar eller mikrovågsugnar för uppvärmning av prefabricerade maträtter anses inte vara tillräckligt när det gäller stadigvarande tillstånd för allmänheten. Däremot är det tillåtet att efter kl 23.00 servera något enklare utbud, till exempel kalla rätter eller rätter som värms upp i mikrovågsugn.

När det gäller stadigvarande serveringstillstånd för slutna sällskap eller tillfälliga tillstånd är mat kravet något lägre. För sådana tillstånd är det tillräckligt att det tillhandahålls någon form av tillredd mat och i dessa fall är även lägenhetsspisar och mikrovågsugnar för uppvärmning av mat tillräckligt.

Serveringstider

Normaltid för servering av alkoholdrycker är 11:00 till klockan 01:00. Om det på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras att olägenheter uppstår när det gäller ordning och nykterhet eller särskild risk finns för människors hälsa, får serveringstillstånd vägras även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda.

När det gäller serveringstiden, förutsätter ett serveringstillstånd efter kl 01.00 att Polisen eller Miljökontoret inte har något att erinra i fråga om störningar. Detta gäller samtliga typer av serveringstillstånd. I Dalsland och Säfle har serveringstiden begränsats till att gälla som längst till kl 02.00, men undantag har förekommit t ex vid slutna sällskap såsom bröllop där serveringstid har beviljats till kl 03.00 i lokaler med stadigvarande serveringstillstånd.

Detta sker i yttersta undantagsfall, det samma gäller tider innan 11:00 på morgonen.

Vid gårdsförsäljningstillstånd gäller maxtiderna 10:00 till klockan 20:00.

Kommunen kan vid ansökan villkora om förordnade vakter efter vissa klockslag eller vid olika typer av evenemang. Det är lämpligt att serveringsställen med serveringstider till kl 02.00 har personal som genomgått utbildning i ansvarsfull alkoholservering.

Krav på kassaregister

Skatteverket lagstiftning om kassaregister (2010:1631) innebär att stadigvarande serveringstillstånd för allmänheten omfattas

Dalsland och Säfles
Alkohol- och
Tobaksenhet
Box 64
464 80 Mellerud

0530-181 46, 0530-181 60

alkohol.tobak@dalsland.se

av lagen och ska ha kassaregister med kontrollenhet vid sina tillställningar. De tillfälliga serveringstillstånden behöver endast ha kassaregister om försäljningen överskrider ett visst belopp. Se www.skatteverket.se.

Musikevenemang och ungdomliga miljöer

Vid musikevenemang och konserter är det viktigt att serveringen sker under restaurangmässiga former och att det finns tydliga regler för hur serveringen får bedrivas. Serveringen ska vara i ett väl avgränsat område. Villkor ska ställas om förordnade vakter. Kontroll av åldersgräns och nykterhet ska ske på ett tillfredsställande sätt.

Även stor återhållsamhet bör beaktas avseende ansökningar om serveringstillstånd vid idrotts-evenemang. När tillställningarna riktar sig huvudsakligen till barn och ungdomar under 18 år ska ansökan avslås.

Alkoholpolitiska olägenheter

Vid ansökan om serveringstillstånd, utökning eller förändringar av ett serveringsställe ska bedömning av risken för olägenheter alltid göras. Vid handläggningen görs bedömningen utifrån inskickad ansökan, remissvar från övriga myndigheter samt den kunskap som förvärvats avseende det aktuella området, den sökande eller serveringsstället. Även om sökande har uppfyllt kraven i 8 kap 12 § alkohollagen, kan ansökan avslås om serveringen kan befaras medföra olägenheter när det gäller ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

Särskild noggrann bedömning, utvärdering och motivering för avslag ska göras om:

- *Polisen avstyrker ansökan med hänvisning till risk för ordningsproblem på serveringsstället eller i dess närmaste omgivning*
- *Miljökontoret avstyrker ansökan på grund av risk för störning från buller och annat liknande som befaras orsaka olägenheter för människors hälsa*
- *Ansökan avser restaurang som vänder sig till en ungdomlig publik **under 18 år***

Även dessa punkter ska särskilt beaktas innan tillstånd beviljas:

- Områden där antalet serveringstillstånd har ökat eller riskerar att öka till så hög omfattning att det finns risk för att alkoholpolitiska olägenheter kan uppstå
- Områden där återkommande missbruksförhållanden råder.
- Områden nära stora trafikleder.
- Områden i anslutning till idrottsplatser eller där det finns skolor, fritidsgårdar, ungdomsverksamhet eller andra ställen som utgör samlingsplatser för ungdomar.

Det finns en viss problematik i Dalsland och Sjöfles, då dessa små kommuner ofta hyr ut sina idrottsanläggningar och skollokaler för tillfälliga tillställningar där det serveras alkohol, både med och utan serveringstillstånd. Det är därför särskilt viktigt att kontrollera **innan** tillstånds-

**Dalsland & Säfles
Alkohol- och
Tobaksenhet**

givning att **ingen ungdomlig verksamhet bedrivs under tiden**, i eller i anslutning till de lokaler som ansökan avser.

Diskriminering i samband med restaurangbesök

Om en tillståndshavare eller dennes anställda i sin restaurangverksamhet döms för olaga diskriminering kan detta leda till att serveringstillståndet återkallas. Det är ett brott i anknytning till restaurangrörelsen och måste bedömas som allvarligt.

Alla som vistas i Dalsland och Säfle ska kunna känna sig trygga och säkra. Besökare och boende i Dalsland och Säfle har samma rättigheter att röra sig fritt, utan rädsla för att utsättas för brott eller kränkningar.

Gårdsförsäljningstillstånd

För att få sälja alkoholdrycker på den egna gården krävs tillstånd från kommunen där försäljningsstället finns. Tillstånd kan ges om den viktigaste delen av tillverkningen sker på plats och om årsproduktionen inte överstiger 75 000 liter sprit, 400 000 liter jästa drycker under 10 procent alkohol, samt 200 000 liter jästa drycker över 10 procent. Försäljning får bara ske på den plats där huvuddelen av dryckerna tillverkats. För vinodlare gäller att försäljningen ska ske där majoriteten av druvorna odlats, och samtliga druvor måste komma från tillverkarens egen odling. Köp är endast tillåtet för konsumenter som deltar i ett kunskapshöjande besöksarrangemang som anordnats av tillverkaren. Arrangemanget ska äga rum i nära anslutning till försäljningsstället och vara avgiftsbelagt. Vid varje besök får en konsument köpa högst 0,7 liter spritdryck, tre liter vin, tre liter starköl och tre liter andra jästa alkoholdrycker. Dryckerna ska lämnas ut i samband med försäljningen. Tillverkaren ansvarar även för att det finns ett fungerande egenkontrollprogram.

Ansökan om gårdsförsäljningstillstånd beslutas av tillståndsenheten enligt delegation vid beviljande. Vid avslag eller tveksamheter fattas beslut av ansvarig nämnd i respektive kommun i Dalsland och Säfle. Under handläggningen inhämtas yttranden från Polis, Skatteverket, Miljökontoret och Räddningstjänsten. I särskilda fall kan även Tullverket, Sjöfartsverket och Kronofogden tillfrågas.

Bedömningen omfattar bland annat sökandens ekonomiska vandel, förekomst i belastningsregistret, risk för störningar samt uppgifter om taxerad inkomst och fastighetsäggande. Avstyrker exempelvis Polisen, Räddningstjänsten eller Miljökontoret ansökan på saklig grund, kan det leda till avslag.

Handläggningstiden vid komplett ansökan är normalt cirka två månader, beroende på ansökningstrycket

Stadigvarande tillstånd för allmänheten och slutet sällskap

En ansökan avseende stadigvarande serveringstillstånd beslutas av enligt delegation av tillståndsenheten vid beviljande, men vid avslag eller tveksamheter ansvarig nämnd i

respektive kommuner i Dalsland och Sjöfles. Under handläggningstiden hämtas yttranden in från Polis, Skatteverket, Miljökontoret och Räddningstjänsten. Även Tullverket, Sjöfartsverket och Kronofogden kan komma i fråga i speciella fall. Det som efterfrågas är de sökandes ekonomiska vandel, konkursfrihet, förekomst i Polisens brottsregister eller risk för olägenheter eller buller. Även förfrågan avseende taxerad inkomst och fastighetsägande tas med i remisserna.

Utifrån remissvaren görs en bedömning om lämplighet för serverings-tillstånd. Avstyrks ansökan på saklig grund av Polis, Räddningstjänst eller Miljökontor kan det vara skäl för avslag.

Handläggningstiden vid komplett ansökan är beräknad till cirka två månader innan beslut beroende på ansökningsfrekvensen.

Cateringstillstånd

Ett cateringföretag kan endast bedriva sin verksamhet enligt alkohollagen till slutna sällskap. Det är möjligt att få ett stadigvarande serveringstillstånd för cateringverksamhet, under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum, för varje tillfälle anmäls till och godkänns av kommunen. Cateringverksamhet ska ha ett eget kök för tillredning av mat för att få ett serveringstillstånd, det behöver dock inte vara i den kommun där tillståndet söks.

Anmälan om catering ska anmälas senast sju arbetsdagar före aktuell tillställning.

Särskilt tillstånd gemensamt serveringsutrymme

Enligt 8 kap. 14 § alkohollagen är det möjligt för flera tillståndshavare att utnyttja samma serveringsyta, ett så kallat gemensamt serveringsutrymme. Detta är särskilt aktuellt vid exempelvis festivaler, där flera aktörer kan dela på en öppen yta inom ett avgränsat område.

För att beviljas särskilt tillstånd för gemensamt serveringsutrymme krävs att varje deltagande aktör har ett giltigt serveringstillstånd. Om serveringen inte sker i direkt anslutning till aktörens ordinarie serveringsyta, ska ett eget tillfälligt serveringstillstånd först sökas. Därefter kan en gemensam ansökan om gemensamt serveringsutrymme lämnas in.

För ett gemensamt serveringsutrymme gäller följande krav:

- Ytan ska vara tydligt avgränsad.
- Förordnade ordningsvakter ska finnas under hela tillställningen.

Handläggningstiden för särskilt tillstånd för gemensamt serveringsutrymme är ca 1 vecka vid komplett ansökan.

Särskilt tillstånd för provsmakning

Den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården kan söka stadigvarande serveringstillstånd för att erbjuda provsmakning på tillverkningsstället.

Företag som är upplagshavare kan endast söka tillfälligt provsmakningstillstånd.

Dalsland & Sjöfles
Alkohol- och
Tobaksenhet

Handläggningstiden vid komplett ansökan är densamma som för stadigvarande serveringstillstånd och för tillfälliga tillstånd **dvs två månader för stadigvarande och en månad vid tillfälliga tillstånd.**

Särskilt tillstånd för pausservering

I Dalsland och Sjöfles finns ett antal lokaler såsom biografer, teatersalonger och Folkets Hus-lokaler som visar operaföreställningar, filmer eller teater- eller musikföreställningar. Dessa har också möjlighet att ansöka om särskilt tillstånd för pausservering och vid uppehåll i tillställningen servera starköl eller vin till besökarna. Pausservering avser endast en kort rast mellan de olika akterna i föreställningen och kan **inte gälla hela evenemanget**. Pausen får ej vara längre än föreställningen. Vill man servera alkoholdrycker under annan tid än i paus, måste man söka serveringstillstånd för allmänheten.

Tillfälligt tillstånd för allmänheten

Ett serveringstillstånd kan meddelas antingen som ett stadigvarande tillstånd eller ett tillfälligt tillstånd. Serveringstillståndet kan gälla för allmänheten eller för ett slutet sällskap, enligt 8 kap. 2 § alkohollagen.

Dalsland och Sjöfles har beslut fattats i taxan att tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten får beviljas för högst sex tillfällen per år och per aktör. **Ett "tillfälle" kan omfatta flera sammanhängande dagar, exempelvis tre till fyra dagar i följd i samband med en festival eller liknande arrangemang.**

Det är dock handläggande myndighet som i varje enskilt fall bedömer vad som ska räknas som ett tillfälle, utifrån arrangemangets karaktär och sammanhang.

Med hänsyn till de serveringsställen som har stadigvarande tillstånd bör tillståndsgivning avseende tillfällig alkoholservering vara mer restriktiv. Detta för att inte osund konkurrens ska drabba redan etablerade restauranger. Vid serveringstillstånd för allmänheten under enstaka tillfälle ställs kraven på matutbud något lägre. Här är det tillräckligt att det tillhandahålls någon form av tillredd mat. Här är det också tillåtet att använda lägenhetsspisar, kol- eller gasolgrillar och mikrovågsugnar för uppvärmning av prefabricerad mat.

När det gäller serveringstiden förutsätter ett tillfälligt tillstånd efter kl 01.00 att Polisen eller Miljökontoret inte har något att erinra i fråga om störningar.

Detta grundas på att serveringen sker på annan plats än normalt serveringsställe och risker för alkoholpolitiska olägenheter kan finnas. I Dalsland och Sjöfles har serveringstiden begränsats till att gälla som längst till kl. 02.00.

Handläggningstiden vid komplett ansökan för tillfälligt tillstånd beräknas till cirka en månad.

Tillfälliga tillstånd för slutna sällskap

Med slutna sällskap avses sammanslutningar eller grupper som är begränsade i antal och som har en personkrets som är känd på förhand och som har ett gemensamt intresse.

Det kan vara ideella föreningar eller byalag där det finns en tydlig organisation i form av en styrelse eller liknande styrgrupp. Det är samma krav på matutbud som för tillfälliga tillstånd för allmänheten. I Dalsland och Sjöfles har man bestämt att det är upp till sex tillfällen per halvår som kan beviljas per ansökan.

När det gäller serveringstiden förutsätter ett tillfälligt tillstånd efter klockan 01.00, att Polisen inte har något att erinra i fråga om störningar. I Dalsland och Sjöfles har serveringstiden begränsats till att gälla som längst till kl 02.00.

Handläggningstiden vid komplett ansökan för tillfälligt tillstånd för slutna sällskap beräknas till 10 arbetsdagar.

Tillfälliga tillstånd för provsmakning vid arrangemang

Det är tillåtet att arrangera provsmakning av alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten.

De förutsättningar som gäller för detta är:

- Arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker som provsmakningen avser
- Arrangören har stadigvarande serveringstillstånd för den lokal där provsmakningen ska äga rum

Det kan också gälla följande:

- De partihandlare som deltar enskilt eller gemensamt har genom egen eller gemensam ansökan erhållit ett tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker som erbjuds

Finns det redan ett stadigvarande eller ett tillfälligt tillstånd för allmänheten för de drycker eller den lokal som provsmakningen ska äga rum, behöver endast en anmälan skickas till kommunen **sju dagar** innan arrangemanget äger rum. Enligt alkohollagen finns inget krav på matservering när det gäller provsmakning.

Rumsservering på hotell

Hotell som i sina lokaler har restaurangverksamhet med serveringstillstånd tillåts ha rumsservering. Det gäller både servering från minibar och rumsservering. Det är inte nödvändigt att hotellet driver restaurang-verksamheten i egen regi, men den ska bedrivas i hotellets lokaler och ett krav är att man ska kunna erbjuda tillredd mat.

Serveringstillståndet ska också omfatta de drycker som erbjuds vid rumsservering eller i minibar. I övrigt gäller övriga bestämmelser i alkohollagen bland annat när det gäller serveringsansvarig person och åldersgräns.

Kryddning av snaps

Den som har ett stadigvarande serveringstillstånd att servera spritdrycker har också rätt att krydda spritdrycker för servering av snaps i sin verksamhet.

Verksamheten ska vara i en liten skala. Ett exempel är om tillståndshavaren vill krydda sin egen snaps till julbordet. En anmälan skickas till kommunen **sju dagar** innan första arrangemanget äger rum.

Tillsyn

Enligt 9 kapitlet 2 § och 3 § alkohollagen omfattar kommunens tillsynsansvar servering av alkoholdrycker samt marknadsföring av alkoholdrycker.

Marknadsföringen ska vara måttfull. Den får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana gästerna till att dricka alkohol. Marknadsföringen får inte rikta sig mot barn eller ungdomar som inte fyllt 25 år. Alkohol- och tobaksenheten ansvarar för tillståndsgivning och tillsyn.

Tillsynen består av följande delar:

- **Förebyggande tillsyn.** Det innebär råd och vägledning till tillståndshavaren samt information, nätverksträffar och arbete enligt metoden, Ansvarsfull alkoholservering.
- **Inre tillsyn.** Kommunen granskar den som har provsmaknings- eller serveringstillstånd om tillståndshavaren fortfarande uppfyller alkohollagens krav om personlig eller ekonomisk lämplighet. Vidare undersöks restaurangrapporterna samt övervakning av restaurangernas marknadsföring i annonser och på webben.
- **Yttre tillsyn.** Den yttre tillsynen sker både i och utanför restaurangerna, tillsynen sker aldrig av ensam handläggare.
Tillsynsmyndigheten har rätt till tillträde av serveringsställets alla lokaler, att ta del av bokföring och andra handlingar som rör verksamheten.
Vid tillsynen tittar man bland annat på ordningen, gästernas berusningsgrad och att minderåriga inte serveras alkohol samt att serveringspersonalen begär legitimation av gäster som ser unga ut.
- **Samordnad tillsyn** tillsammans med andra myndigheter såsom polisen, Skatteverket eller räddningstjänsten.

Vi återkopplar alltid till tillståndshavaren efter genomförd tillsyn – oavsett om några anmärkningar har noterats eller inte. Återkoppling sker i första hand på plats om möjlighet finns, men vi skickar också en skriftlig återkoppling via e-post i efterhand. Detta bidrar till tydlighet, spårbarhet och möjlighet till dialog.

Ingripande och påföljder vid överträdelser

En påföljd för innehavare av serveringstillstånd är erinran och varning som ska vara ett förstahandsalternativ vid överträdelser i alkohollagen och dess bestämmelser. Återkallelse är det slutgiltiga beslutet som avslutar all alkoholförsäljning på serveringsstället.

- **Erinran** ska användas vid lindrigare förseelser, där det kan röra sig om missförstånd eller då tillståndshavaren inte varit medveten om felaktigheten.
- **Varning** ska användas när överträdelsen är allvarlig, men inte i den grad att återkallelse kan anses nödvändig. Det kan gälla tillfälliga misstag av överservering, dåligt matutbud etc.
- **Återkallelse kan ske**
 1. när det med tillståndshavarens vetskap förekommit brottslig verksamhet på eller i anslutning till serveringsstället utan att tillståndshavaren har ingripit
 2. när tillståndshavaren har brutit mot lagen eller vad som i övrigt gäller för tillståndet så att varning inte är en tillräcklig åtgärd
 3. när tillståndshavaren har tilldelats flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningarna har rättats till
 4. när tillståndet inte längre utnyttjas

Exempel på brottslig verksamhet som kan föranleda återkallelse är narkotikabrott, häleri, koppleri, olaga diskriminering eller olovlig spelverksamhet. Tillståndshavare som begått brott såsom trafiknykterhetsbrott, våldsbrott, narkotikabrott eller ekonomisk misskötsamhet kan medföra en omprövning av serveringstillståndet.

Tillfälliga serveringstillstånd för allmänheten ska ha tillsyn under någon del av den beslutade serveringstiden så långt detta är möjligt.

Folkölsförsäljning

Detaljhandel och servering av öl klass II är inte tillståndspliktigt enligt alkohollagen. Lokalen skall dock vara registrerad av Miljö- och byggavdelningen som livsmedelsanläggning och försäljningen ska även anmälas till tillståndsenheten.

Den som bedriver verksamheten skall utöva särskild kontroll över försäljningen/serveringen, egenkontroll. Ett egenkontrollprogram skall upprättat och inlämnas till tillståndsenheten tillsammans med anmälan.

Kommunen och polisen är tillsynsmyndigheter.

Tillsynen innebär bland annat kontroll av följande:

- Att försäljningen inte sker till personer under 18 år.
- Att försäljning inte sker till berusade personer.

- Att försäljning inte sker om det finns misstanke om att ölen överlämnas till annan person som ej fyllt 18 år eller redan är berusad.
- Att mat säljs eller serveras i lokalen. Det räcker inte med någon enstaka matvara utan skall vara ett brett matvarusortiment i tillräcklig kvantitet. Kioskvarusortiment som bland annat konfektyrer och snacks räknas inte som matvaror.
- Att skyltar finns uppsatta som tydligt anger åldersgräns.
- Att egenkontrollprogram finns upprättat och inlämnat till kommunen.

Tillsyn genomförs årligen samt vid uppkomna oegentligheter på försäljningsstället.

Tillstånd enligt tobakslagen

Ett av riksdagens mål för folkhälsan med den nya tobakslagen (2018:2088) lag om tobak och liknande produkter (LTLP) är ett minskat tobaksbruk. Syftet är att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förbundna med bruk av tobak. Detta innebär att man vill se en minskad användning av tobak hos befolkningen och att ungdomar inte ska lockas att börja använda tobak. Dessutom vill man minska den illegala försäljningen. Försäljning av tobaksprodukter kräver tillstånd. Det ställs höga krav på ålderskontroll, att produkter är rätt märkta och att marknadsföringen är måttfull. För att få ett tillstånd krävs att man är lämplig vilket innebär att kravet på lämplighet inte bara gäller vid ansökningstillfället utan hela tiden som tillståndet används.

Denna lag innehåller bestämmelser om tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, örtprodukter för rökning och om användningen av njutningsmedel som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak.

Ett tillstånd kan gälla för viss tid eller tills vidare. Om den som ansöker om tillstånd avser att bedriva detaljhandel från ett försäljningsställe, ska tillståndet avse försäljningsstället.

Ett tillstånd får beviljas endast den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag, 5 kap. 2 § Lag om tobak och liknande produkter.

Handläggning

Handläggningstiden beräknas från den dag en skriftlig ansökan om tobaksförsäljningstillstånd är komplett. Det är den sökandes ansvar att se till att nödvändiga handlingar för beredandet av ärendet lämnas in till kommunen. Tillståndet beslutas enligt delegation av tillståndsenheten vid beviljande, men vid avslag eller vid tveksamheter ansvarig nämnd i respektive kommuner i Dalsland och Sjöfles.

Beslut om tillfälligt tobaksförsäljningstillstånd fattas av handläggande på tillståndsenheten enligt delegation. Ansökningsavgiften återbetalas inte vid avslag eller återtagen ansökan.

Normal handläggningstid för tillstånd är ca 1 månad från det att en komplett ansökan har inkommit till myndigheten och för tillfälliga tillstånd är handläggningstiden beräknad till ca två veckor.

Tillsyn

Kommunen har tillsammans med polisen tillsynsansvaret över försäljningen av tobaksprodukter. Tillsynen skall huvudsakligen inrikta sig på information, rådgivning samt att tobakslagens regler efterlevs.

Tillsynen innebär bland annat kontroll av följande:

- Att försäljning inte sker till personer som är under 18 år.
- Försäljning inte sker till någon som man misstänker överlämna tobaken till annan person som ej fyllt 18 år.
- Tydlig skyltning finns om åldersgräns.
- Tobaksvaror inte säljs i form av lösa cigaretter eller i förpackning om färre än 19 cigaretter.
- Bestämmelserna om varningstexter och marknadsföring följs.

Förebyggande tillsyn är kommunens arbete med informationsinsatser till verksamheterna. Målet är att sprida kunskap om hur Lag om tobak och liknande produkter ska omsättas i praktiskt arbete.

- **Inre tillsyn** innebär att kommunen arbetar med att granska om den som har försäljningstillstånd fortfarande uppfyller lagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. Detta arbete kan ske i samarbete med polismyndigheten och Skatteverket. Även kontroll av marknadsföring i annonser och på webben utförs.
- **Yttre tillsyn** är den granskning som sker då kommunen besöker försäljningsstället under pågående verksamhet för att kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen. Tillsynen kan också ske genom så kallad samordnad tillsyn när kommunen tillsammans med olika berörda myndigheter som polismyndigheten och Skatteverket gör gemensam tillsyn på försäljningsstället.
- **Kontrollköp** av folköl, tobak, receptfria läkemedel och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare utförs i syfte att kontrollera att den som lämnar ut dessa varor förvisar sig om att mottagaren har uppnått den ålder som lagen föreskriver, det vill säga 18 år.

Inre och yttre tillsyn kan leda till att en utredning kring försäljningstillståndet inleds och att nya remisser skickas till berörda myndigheter. Det kan också leda till förslag om sanktionsåtgärder. En genomförd tillsyn ska dokumenteras. Om tillsynen leder till utredning ska kommunen avsluta ärendet med ett beslut. De uppgifter som kommit fram ska kommuniceras med tillståndshavaren enligt förvaltningslagen.

Tillståndsenheten enligt delegation fastställer en plan för tillsynen där det framgår i vilken omfattning kommunen ska genomföra yttre tillsyn.

Tillsynsavgifter

Kommunen har enligt 8 kap 1 § och 2 § LTLP rätt att ta ut avgifter för tillståndsprövning och tillsyn av den som beviljats tillstånd sälja tobaksvaror. Avgifterna fastställs av

Kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen enligt kommunallagen.

Remissyttranden

Enligt 5 kap 4 § LTLP kan kommunen hämta in polisens yttrande vid en prövning av ett stadigvarande försäljningstillstånd av tobaksvaror. En sökandes personliga lämplighet prövas i vid mening. När en juridisk person ansöker om försäljningstillstånd bör lämplighetsprövning avse såväl den juridiska personen som den eller de fysiska personer som har ett betydande inflytande i rörelsen. När ansökan avser partihandel ska både Polismyndigheten och Tullverket yttra sig om lämpligheten (5 kap 4 § LTLP).

Vid en ansökan om stadigvarande tillstånd gällande försäljning av tobaksvaror inhämtas information från Polismyndigheten, Skatteverket och i vissa fall Kronofogdemyndigheten. En samlad bedömning görs i varje enskilt fall.

Polismyndighetens yttrande redovisar om den sökande finns med i belastningsregistret. I förarbetena nämns några typer av brottslighet som är särskilt allvarliga:

- brott som har anknytning till rörelsen
- ekonomisk brottslighet
- tobaksrelaterad brottslighet

Tullverket får i varje enskilt fall bedöma vilka uppgifter som ska lämnas ut.

Skatteverkets yttrande redovisar om sökanden, företaget eller de personer som har betydande inflytande i verksamheten har fullgjort sina skyldigheter mot det allmänna.

Om företaget har registrerats i skattebasen för F-skatt, moms och som arbetsgivare.

Om företaget och företrädarna redovisat och betalat skatter och avgifter i tid och om förskrivna deklarationer är inlämnade.

Kronofogdemyndigheten yttrande redovisar om sökanden, företaget eller personer med betydande inflytande i verksamheten förekommer med skulder eller krav i Kronofogdens register.

Egenkontroll

Enligt 5 kap 6 § och 7 § LTLP den som bedriver tillståndspliktig försäljning av tobaksvaror eller gränsöverskridande distansförsäljning ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen och ansvara för att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Till ansökan om tillstånd ska egenkontrollprogrammet och de övriga uppgifter som behövs för kommunens prövning och tillsyn bifogas. Ändrade uppgifter ska snarast anmälas till kommunen.

Försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

Bestämmelserna i 5 kap 15 § LTLP reglerar försäljningen av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Försäljning får ske först efter att en anmälan har gjorts till den kommun där försäljningsstället ligger.

Dalsland & Sjöfles
Alkohol- och
Tobaksenhet

Den som bedriver försäljningen ska utöva egenkontroll över försäljningen och hanteringen i övrigt av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och se till att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram. Ändrade uppgifter ska snarast anmälas till kommunen.

Försäljning av Tobaksfria nikotinprodukter

Från och med 1 augusti 2022 regleras tobaksfria nikotinprodukter genom lagen (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Försäljning får ske först efter att en anmälan har gjorts till den kommun där försäljningsstället ligger.

Den som bedriver försäljningen ska utöva egenkontroll över försäljningen och hanteringen av Tobaksfria nikotinprodukter och se till att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Ändrade uppgifter ska snarast anmälas till kommunen.

Tillsyn rökfria skolgårdar

Under 2015 kom en ny verksamhet att ingå i tillsynsverksamheten i Dalslandskommunerna då det inte tidigare har gjorts någon tillsyn av rökfria skolgårdar eller skollokalerna. Sjöfles kommun har tillsynsarbetet i annan förvaltning. Detta tillsynsarbete är omfattande och kräver inte bara tillsyn utan också förebyggande information och arbete tillsammans med alla aktörer i skolans värld. En viktig resurs i arbetet med rökfria områden är folkhälsosamordnaren i kommunen. Vid tillsyn kontrolleras att det inte röks på skolgården, att det finns skyltar om rökförbud uppsatta, att inte askkoppar finns och att skolan arbetar aktivt med tobaksfrågor m.m.

Detta arbete är inte avgiftsfinansierat.

Receptfria läkemedel

Tillståndsenheten kontrollerar verksamheter som säljer receptfria läkemedel i Dalslandskommunerna, i Sjöfles kommun ligger ansvaret på en annan förvaltning. Läkemedelsverket har det övergripande ansvaret för tillsyn och sanktioner av receptfria läkemedel samt följer upp de brister som kommunen rapporterar.

Vid tillsyn kontrollerar tillståndsenheten

- försäljningsstället har ett egenkontrollprogram som är anpassat efter verksamhetens behov och förutsättningar
- det finns minst en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut receptfria läkemedel till den som inte har fyllt 18 år
- de läkemedel som säljs är tillåtna för försäljning i detaljhandel

Tillsynsavgifter

I Dalsland och Sjöfles tillämpas en gemensam taxa avseende ansöknings- och tillsynsavgifter. En gemensam taxa mellan kommunerna bidrar till en enhetlig och rättvis hantering av

Dalsland & Säffles
Alkohol- och
Tobaksenhet

ansökningar och tillsyn. Det ligger i linje med likställighetsprincipen, där medborgare i olika kommuner behandlas på ett likvärdigt sätt vid prövning av tillstånd.

Ta kontakt med Alkohol- och Tobaksenheten för mer information, eller gå in på hemsidan www.mellerud.se/naringsliv-och-arbete. Se menyraden till vänster.

Ansökningsavgiften för stadigvarande serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd innefattar även avgift för ett kunskapsprov. Vid tillfälliga tillstånd tas avgift för kunskapsprov ut för att täcka kostnaden för personal och lokalbokning med datorer. Ett kunskapsprov i dessa fall gäller under fem år.

När det gäller tillsynsavgifter för serveringstillstånd baseras dessa på en fast del och en rörlig del. Den rörliga delen baseras på föregående årsförsäljning av alkoholdrycker, denna avgift kan alltså inte bli aktuell första året när man fått sitt tillstånd. Vid Gårdsförsäljningstillstånd är det endast en fast del.

Tillsynsavgiften för tobakstillstånd består av en fast avgift per år.

Den årliga tillsynsavgiften för både servering/tobakstillstånd betalas från och med den dagen man fått sitt tillstånd. Det innebär att första årets tillsynsavgift kan variera, eller i vissa fall helt utebli, beroende på vilken tid på året man får sitt tillstånd beviljat.

När ett företag upphör kommer en slutfaktura beräknas på den tid som tillståndet varit aktivt det året verksamheten upphör. Denna slutfaktura beräknas utifrån den fasta avgift som beslutats för respektive stadigvarande tillstånd.

Överklagande

Beslut som gäller serveringstillstånd eller tobakstillstånd kan överklagas till förvaltningsdomstolen. En skrivelse med överklagan ska skickas eller lämnas in till Alkohol- och Tobaksenheten, Melleruds kommun, se adress nedan. Överklagandet ska vara kommunen tillhanda senast tre veckor efter det att sökande tagit del av beslutet, eller då beslutet har anslagits i kommunen.

Kommunen ska lämnas tillfälle att yttra sig innan förvaltningsdomstolens beslut.

Kontakter

Information finns på www.mellerud.se/naringsliv-och-arbete. Se menyraden till vänster på hemsidan.

Kontakta Alkohol- och Tobaksenheten, Melleruds kommun, Box 64, 464 80 Mellerud eller per mail: alkohol.tobak@dalsland.se

För mer information och rådgivning kontakta:

Dalsland & Säffles Alkohol- och Tobaksenhet Telefon: 0530-18 146 eller 0530-18 160.

Dalsland och Säfles Tobak och alkoholenhet
Alkohol/tobakshandläggare
Jeanette Krafft
Daniel Berglöv

Tjänsteskrivelse
2025-08-18
2025/177

Socialnämnd

Tjänsteskrivelse tillsynsplan Dalsland och Säfles tobak och alkoholenhet

Beslutsförslag

Socialnämnden beslutar att anta tillsynsplan för områdena serveringstillstånd servering och försäljning av folköl, försäljning av tobaksvaror, e-cigarettor och påfyllningsbehållare

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Dalsland & Säfles alkohol- och tobaksenhet och Färgelanda kommuns kansli.

Sammanfattning av ärendet

Lagstiftaren framhåller betydelsen av att varje kommun har en tillsynsplan.

Syftet med tillsynsplanen är att säkerställa ett effektivt, enhetligt och behovsanpassat tillsynsarbete. En väl genomtänkt tillsynsplan är ett grundläggande verktyg för inventering, prioritering och uppföljning av verksamheten, och ökar förutsättningarna för att tillsynen bedrivs likvärdigt över hela landet. Genom att minska risken för utebliven eller otillräcklig tillsyn, bidrar planen till rättssäkerhet och kostnadseffektivitet. Tillsynsplanen ska fungera som ett direkt stöd i det operativa arbetet.

Tillsynsplanen har uppdaterats med ändringar och tillägg som har markerats med gult, bland annat med en särskild struktur för tillsyn kopplad till gårdsförsäljning. Planen beskriver hur kommunen systematiskt arbetar med förebyggande, inre, yttre och samordnad tillsyn för samtliga verksamhetsområden enligt lagstiftningen.

Beslutsunderlag:

Tillsynsplan 2021-08-10 - tills vidare Dalslandskommunerna och Säfle kommun.

Tjänsteskrivelse daterad 2025-08-18

Sändlista

Dalsland & Säffles alkohol- och tobaksenhet

Jeanette Krafft

Daniel Berglöv

Alkohol/tobakshandläggare

Dalsland & Säfles Alkohol- och Tobaksenhet

Tillsynsplan 2021-08-10 - tills vidare Dalslandskommunerna och Säfle kommun.

Serveringstillstånd, Gårdsförsäljningstillstånd, servering och försäljning av folköl, försäljning av tobaksvaror, vissa receptfria läkemedel, e-cigarettor och påfyllningsbehållare, Tobaksfria nikotinprodukter samt tillsyn av rökfria skolgårdar.

*Reviderad augusti-2025 pga. av tillägg i alkohollagen gällande
Gårdsförsäljningstillstånd*

Innehåll

Inledning

Sanktioner

Gällande lag

Tillsyn

-Stadigvarande tillstånd

-Gårdsförsäljningstillstånd

-Tillfälliga serveringstillstånd

-folköl

Tobaksvaror

-tillsyn tobaksvaror

-elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

-Tobaksfria nikotinprodukter

-Receptfria läkemedel

-Kontrollköp

-Rökfria skolgårdar

Redovisning av tillsyn

Inledning

Upprättandet av en tillsynsplan bidrar till en tydlig struktur på tillsynsarbetet samt möjliggör mätbara och uppföljningsbara mål. Genom tillsynsarbetet i Dalsland och Säfle vill vi få bort missförhållanden, förhindra att nya uppstår och få ett gott samarbete mellan kommun och näringsidkare. Vårt mål är att med dessa medel bidra till en ansvarsfull alkoholservering samt en ansvarsfull handel med folköl, tobaksvaror, vissa receptfria läkemedel samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Folkhälsomyndigheten utövar central tillsyn över efterlevnaden av gällande lag och meddelar allmänna råd till vägledning för tillämpning av respektive lag.

Länsstyrelsen utövar tillsyn inom länet. Länsstyrelsen ska också biträda kommunerna med råd i deras verksamhet.

Den omedelbara tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna utövas av kommunen och polismyndigheten.

Lagstiftning inom respektive områden är **sociala skyddslagar** och deras huvudsakliga syfte och mål är att begränsa preparatens skadeverkningar.

Enligt alkohollagen ska kommun, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten och Skattemyndigheten lämna de uppgifter som tillsynsmyndigheten behöver för att fullgöra sin uppgift.¹⁶ Alkohollagen säger också att tillsynsmyndigheten har rätt att besöka lokaler och att ta del av bokföring och andra handlingar som berör verksamheten.¹⁷ Tillsynen är i kombination med möjlighet till sanktioner det viktigaste instrumentet för att säkerställa att restaurangverksamhet kan bedrivas enligt gällande lagar och regler. Det är en förutsättning för att det ska gå att konkurrera på sunda och lika villkor i branschen.

Läkemedelsverket har tillsyn över efterlevnaden av "Lagen om handel med vissa receptfria läkemedel" och av de föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna lag. Den kommun där detaljhandel med vissa receptfria läkemedel bedrivs, ska kontrollera efterlevnaden av denna lag och av de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Lagstiftningen gällande handel med receptfria läkemedel syftar till att motverka att människor skadas samt att kvalitén på läkemedlen inte försämras.

Sanktioner

När en verksamhet bedriver gårdsförsäljning eller när en restaurang – eller det företag som driver restaurangen – inte följer alkohollagen kan kommunen besluta om någon typ av sanktion. En sanktion är inte ett straff i vanlig mening, utan en administrativ åtgärd som först och främst är till för att få företaget att följa lagar och regler. De sanktioner som finns i alkohollagen är erinran, varning och återkallelse. Om missförhållanden föreligger kan kommunen inleda en så kallad tillsynsutredning och utifrån denna meddela någon av nedanstående sanktioner.

- Erinran kan ses som en tillsägelse om att företaget måste bättra sig och göra rätt i fortsättningen.

- En varning är betydligt allvarligare. Den visar att företaget måste se till att det som hänt inte sker igen för då riskerar bolaget att serveringstillståndet kan återkallas.

- En återkallelse innebär att serveringstillståndet eller gårdsförsäljningstillståndet dras in och att alkoholförsäljningen omedelbart måste upphöra. En viktig del av tillsynen är att stödja tillståndshavare att göra rätt och förhindra att ovan sanktioner måste tillämpas

Gällande lagar

Alkohollagen (2010:1622)

Alkoholförordning (2010:1636)

Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter.

Förordning (2019:223) om tobak och liknande produkter

Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel

Serveringstillstånd

Alkohollagen är en social skyddslag med mål att begränsa alkoholens skadeverkningar. Tillgängligheten av alkohol begränsas genom att tillståndshavare ska uppfylla högt ställda krav för att få ett serveringstillstånd samt att efterleva alkohollagen efter att tillstånd har meddelats.

Tillsyn

Stadigvarande serveringstillstånd

Tillsynen består av fyra delar

1. Förebyggande tillsyn
2. Inre tillsyn
3. Yttre tillsyn
4. Samordnad tillsyn

Förebyggande tillsyn är sådant arbete som leder till att problem inte uppstår. Genom information, rådgivning och utbildning redan på ansökningsstadiet skapas en god grogrund för dialog, förståelse och samarbete. Ett sätt att bedriva förebyggande tillsyn är att ha möten med nyblivna krögare för att diskutera syftet med alkohollagen och en ansvarsfull alkoholservering.

I den förebyggande tillsynen är utbildning i Ansvarsfull alkoholservering (AAS) en viktig del. Utbildningens innehåll är: alkoholens medicinska effekter, Alkohollagen, nöjesrelaterat våld, narkotikaproblem på restauranger, konflikthantering samt erfarenhetsutbyten.

Målet är att det hålls ett utbildningstillfälle vartannat år.

Inre tillsyn är av administrativ karaktär som främst består av kontroll och uppföljning av tillståndshavarnas ekonomiska och personliga förhållanden. Det sker efter remissförfarande och/eller genom kontroll på kreditupplysningsbolag. Samverkan sker med andra myndigheter som till exempel Skatteverket, kronofogdemyndigheten eller polismyndigheten. Den innebär också kontroll av rapporter från andra myndigheters restauranginspektioner.

Målet är att denna tillsyn ska göras 1–2 gånger per år, lite beroende på tidigare tillsyner.

Yttre tillsyn är besök på restaurangen i syfte att följa upp att verksamheten bedrivs enligt alkohollagens bestämmelser och kan bedrivas av varje myndighet separat eller i samverkan. Tillsyn kan bestå av rutintillsyn som inte är påkallad av någon särskild omständighet eller vara riktad uppföljande tillsyn orsakad av tidigare iakttagelser eller inkommen information från annan myndighet eller från allmänheten.

Målet är att det bör vara minst ett besök per år, vid detta besök utförs kontroll av ordning och nykterhet i och utanför restaurangen, att serveringsansvarig finns på plats, åldersgräns, matutbud, respekt för serveringstidens slut och marknadsföring av alkoholdrycker inne i lokalen och att rökförbudet efterlevs.

Utöver ordinarie tillsynsbesök ska uppföljande besök göras om brister konstaterats. Uppgifter från andra myndigheter, så som polisrapporter där olägenheter noterats medför också extra tillsynsbesök.

Uppföljnings- och påkallad tillsyn kan vara både i form av yttre och inre tillsyn. Påkallad tillsyn kan det vara uppgifter från till exempel andra myndigheter eller kommuninnevånare som föranleder tillsynen.

All yttre tillsyn utförs av minst två personer.

Samordnad tillsyn. Vid denna typ av tillsyn medverkar ofta flera myndigheter så som kommun, polis, räddningstjänst, skattemyndighet samt försäkringskassa. Med samordnad tillsyn avses ett fördjupat tillsynsarbete som flera berörda myndigheter planerar och/eller genomför tillsammans. Envar deltar med stöd av den lagstiftning som gäller för respektive sakområde.

Gårdsförsäljningstillstånd

Kommunen genomför tillsyn över de tillståndshavare som bedriver gårdsförsäljning av alkohol för att kontrollera att bestämmelser i alkohollagen följs. Tillsynsarbetet bedrivs främst genom planerad yttre och inre tillsyn.

Gårdsförsäljning innebär att en producent av alkoholdrycker, såsom vin, öl eller cider, får sälja en begränsad mängd egenproducerad dryck direkt till konsumenter i samband med visning eller provsmakning. Gårdsförsäljningen omfattas av särskilda regler enligt alkohollagen, med bland annat volymgränser och krav på att försäljningen endast sker vid besöksarrangemang.

Tillsynen består av fyra delar

1. Förebyggande tillsyn
2. Inre tillsyn
3. Yttre tillsyn
4. Samordnad tillsyn

Förebyggande tillsyn

Förebyggande tillsyn sker genom information och rådgivning till den som söker tillstånd för gårdsförsäljning. Syftet är att skapa förståelse för lagstiftningens krav, särskilt vad gäller begränsningar i försäljningsvolym, regler för försäljningssituationer samt ansvarsfull försäljning. Tidig dialog skapar en god grund för samarbete mellan kommunen och verksamheten.

Inre tillsyn

Inre tillsyn är av administrativ karaktär och omfattar kontroll av tillståndshavarens ekonomiska och personliga lämplighet samt att verksamheten bedrivs inom ramen för gällande tillstånd. Kontrollen sker bland annat genom remissförfarande, kreditupplysningar samt samverkan med andra myndigheter såsom Skatteverket, Polismyndigheten och Kronofogdemyndigheten.

Inom ramen för den inre tillsynen genomförs:

- Kontroll av betalningsuppsättningar och kontrollavgifter (uppgifter från Skatteverket)

- Kontroll av årsproduktion/volymrapport för att säkerställa att försäljning inte överstiger tillåten mängd
- Kontroll av personlig lämplighet (brotts- och misstankeregister från Polismyndigheten)
- Kontroll av att egenkontrollprogram finns och är anpassat för verksamheten
- Kontroll av bolagssammansättning och ansvarsförhållanden
-

Målet är att denna tillsyn ska göras 1–2 gånger per år, beroende på tidigare tillsyner.

Yttre tillsyn

Yttre tillsyn innebär platsbesök på försäljningsstället i syfte att kontrollera att försäljningen sker i enlighet med alkohollagen, det beviljade tillståndet och övriga regelverk. Besöken kan ske som rutinkontroll eller efter anmälan från allmänhet eller myndighet.

Vid tillsynen kontrolleras bland annat att:

- Försäljningsstället har ett egenkontrollprogram och en tydlig rutin för ålderskontroll
- Försäljning endast sker till konsumenter som deltar i besöksarrangemang
- Försäljning sker inom tillåten maxvolym
- Marknadsföring sker i enlighet med lagstiftningen
- Försäljningen sker inom beslutad tidsram
- Drycken som säljs uppfyller krav på tillverkning enligt alkohollagen och tillståndet

Uppföljande besök genomförs vid konstaterade brister eller inkomna uppgifter som föranleder ytterligare kontroll.

Målet är att det bör vara minst ett besök per år. All yttre tillsyn utförs av minst två personer.

Samordnad tillsyn

Vid behov kan samordnad tillsyn ske tillsammans med andra myndigheter, såsom Polismyndigheten, Skatteverket, Räddningstjänsten eller livsmedelskontrollen. Denna form av tillsyn innebär ett fördjupat och gemensamt tillsynsarbete där varje myndighet agerar utifrån sin respektive lagstiftning

Tillfälliga serveringstillstånd

Tillsyn kan genomföras vid evenemang där tillfälligt serveringstillstånd beviljats, både till allmänheten och till slutna sällskap. Tillsynsfrekvensen bedöms utifrån behov. Tillsynen fokuseras i första hand på tillfälliga tillstånd som avser servering till allmänheten. Bedömningen av tillsynsfrekvensen baseras på faktorer såsom arrangemangets typ och inriktning, serveringstider samt evenemangets storlek.

Folköl

Med folköl avses öl med en alkoholhalt som överstiger 2,25 men understiger 3,5 volymprocent. Enligt alkohollagen benämns denna dryck som öl.

Den som bedriver detaljhandel med försäljning av folköl, eller servering av folköl, är skyldig att anmäla detta till kommunen. Anmälan ska ha kommit in innan försäljning eller servering påbörjas.

Kommunen utövar tillsyn enligt alkohollagen. Tillsynen innebär bland annat att kontrollera att verksamheterna har ett egenkontrollprogram. Genom tillsynen påminns verksamheterna om vikten av att följa lagen, särskilt vad gäller åldersgränser, samt att ha tydliga rutiner för att säkerställa efterlevnad.

Målet är att varje verksamhet ska få minst ett tillsynsbesök per år. All yttre tillsyn utförs av minst två personer.

Tobaksvaror

Tobakslagen syftar till att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förbundna med bruk av tobak och liknande produkter, samt med exponering från rök från tobak och utsläpp från liknande produkter. (SFS 2018:2088 1kap).

Ett tillstånd beviljas endast den som visar att han eller hon är personligt och ekonomiskt lämplig att utöva verksamheten.

Kommunen kan hämta information om sökande från exempelvis Polismyndigheten, Skattemyndigheten och Kronofogden.

Kravet på tillstånd gäller endast tobaksvaror, för e-cigarettor och påfyllnadsbehållare räcker det fortsatt med att göra en anmälan till kommunen.

Tillsyn tobaksvaror

Tillsynen delas in i fyra delar:

1. Förebyggande tillsyn
2. Inre tillsyn
3. Yttre tillsyn
4. Samordnad tillsyn

1. Förebyggande tillsyn

Förebyggande tillsyn syftar till att motverka att problem uppstår. För att skapa en god grund för dialog, förståelse och samarbete mellan kommunen och tillståndshavarna sker denna tillsyn främst genom information och rådgivning.

2. Inre tillsyn

Inre tillsyn är av administrativ karaktär och omfattar kontroll och uppföljning av tillståndshavares ekonomiska och personliga förhållanden. Kontroller sker bland annat genom remissförfaranden och uppgifter från kreditupplysningsföretag. Samverkan sker regelbundet med andra myndigheter, såsom Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Polismyndigheten.

Målet är att inre tillsyn ska genomföras 1–2 gånger per år, beroende på verksamhetens historik och tidigare tillsynsresultat.

3. Yttre tillsyn

Yttre tillsyn innebär fysiska besök på försäljningsställen, i syfte att säkerställa att verksamheten bedrivs enligt gällande lagstiftning. Vid tillsynen kontrolleras bland annat:

- Att kontrollprogram för egen tillsyn finns och används
- Att 18-årsgräns är tydligt skyltad
- Marknadsföring och produktpresentation
- Hälsovarningar samt identitets- och säkerhetsmärkning

Eventuella avvikelser eller lagöverträdelser ska upptäckas och rättas till.

Målet är minst ett besök per år. All yttre tillsyn utförs av minst två personer.

4. Samordnad tillsyn

Vid samordnad tillsyn deltar flera myndigheter, exempelvis kommunen, Polismyndigheten, räddningstjänsten, Skatteverket och Försäkringskassan. Denna typ av tillsyn är fördjupad och planeras eller genomförs gemensamt. Varje myndighet deltar utifrån sitt ansvarsområde och gällande lagstiftning.

Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

Näringsidkare ska anmäla till kommunen i förväg att försäljning av elektroniska cigaretter och påfylls-behållare ska påbörjas. Tillsyn över försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllnings-behållare bedrivs i huvudsak med förebyggande och yttre tillsyn. Egenkontrollprogram för tillsyn lämnas i samband med anmälan om försäljning.

Förebyggande tillsyn, är ett arbete som ska leda till att problem inte uppstår, bland annat genom information och rådgivning då kommunen får in en anmälan om försäljning av e-cigaretter och påfyllningsbehållare.

Yttre tillsyn är besök på försäljningsstället i syfte att följa upp att verksamheten bedrivs enligt respektive lags bestämmelser. Exempelvis kontrollerar kommunen så att egenkontrollprogrammet för den egna tillsynen fungerar och används aktivt. Felhantering och arbete i strid med gällande lagstiftning ska upptäckas och korrigeras.

Målet är att det bör vara minst ett besök per år, all yttre tillsyn utförs av minst två personer.

Tobaksfria nikotinprodukter

Näringsidkare ska anmäla till kommunen i förväg att försäljning av Tobaksfria nikotinprodukter ska påbörjas. Tillsyn över försäljning av Tobaksfria nikotinprodukter bedrivs i huvudsak med förebyggande och yttre tillsyn. Egenkontrollprogram för tillsyn lämnas i samband med anmälan om försäljning.

Förebyggande tillsyn, är ett arbete som ska leda till att problem inte uppstår, bland annat genom information och rådgivning då kommunen får in en anmälan om försäljning av Tobaksfria nikotinprodukter.

Yttre tillsyn är besök på försäljningsstället i syfte att följa upp att verksamheten bedrivs enligt respektive lags bestämmelser. Exempelvis kontrollerar kommunen så att egenkontrollprogrammet för den egna tillsynen fungerar och används aktivt. Felhantering och arbete i strid med gällande lagstiftning ska upptäckas och korrigeras.

Målet är att det bör vara minst ett besök per år, all yttre tillsyn utförs av minst två personer.

Receptfria läkemedel

Försäljning av receptfria läkemedel anmäls till läkemedelsverket innan försäljning får påbörjas. Läkemedelsverket underrättar kommunen vilka näringsidkare som påbörjat försäljning respektive avanmält försäljning av receptfria läkemedel. Vid yttre tillsynen kontrolleras efterlevnaden av lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel samt de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Kommunen kontrollerar exempelvis marknadsföring, skyltning, produkter, att försäljning inte sker till personer under 18 år. Dessutom kontrolleras att verksamheten bedrivs i lokaler som är lämpliga för sitt ändamål samt tillhandahåller läkemedlen på lämpligt sätt. Den som bedriver detaljhandel av receptfria läkemedel ska informera konsumenten om var han eller hon kan få farmaceutisk rådgivning.

Kommunen ska rapportera till Läkemedelsverket om näringsidkares brister i efterlevnaden av denna lag eller föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen.

Målet är att det bör vara minst ett besök per år, all yttre tillsyn utförs av minst två personer.

Kontrollköp

Alkohol- och Tobaksenheten genomför kontrollköp av tobaksvaror, folköl och receptfria läkemedel med hjälp av ungdomar över 18 år. *Målet är att denna verksamhet kommer att genomföras varje år i samtliga kommuner.* Butikerna får skriftligt besked om resultatet och vid ej godkänt kontrollköp skickas utbildningsmaterial. Detta är inte myndighetsutövning vilket gör att någon åtgärd enligt tobakslagen inte är förenlig.

Målet är att detta görs en gång per år.

Rökfria Skolgårdar

Tillsyn genomförs under skoltid och resultatet presenteras först till ansvarig rektor och sedan med kopia till utbildningsförvaltningen/motsvarande. Vid tillsynen kontrolleras främst om rökning sker på skolgården, om detta sker begär vi in skolans tobakspolicy samt förebyggande åtgärder. I första hand utförs tillsyn på högstadium samt gymnasium, *målet är att det görs ett besök vartannat år.*

Redovisning av tillsyn enligt verksamhetsområden för Dalsland & Säfles
Alkohol- och Tobaksenhet

Kommunen ska årligen, under perioden januari–mars, få en redovisning av föregående års tillsynsarbete. Redovisningen omfattar resultat från tillsyn inom följande områden:

- Serveringstillstånd
- Tobakstillstånd
- Försäljning av folköl
- Försäljning av receptfria läkemedel
- Rökfria skolgårdar
- Kontrollköp vid försäljningsställen i kommunen

Observera att Säfle kommun inte omfattas av tillsynsarbetet gällande rökfria skolgårdar samt försäljning av receptfria läkemedel.

Jeanette Krafft
Alkohol- och tobakshandläggare

Daniel Berglöv
Alkohol- och tobakshandläggare

Dalsland och Säfles tobak- och alkoholenhet	Tjänsteskrivelse
Jeanette Krafft, alkohol- och tobakhandläggare	2025-07-10
Daniel Berglöv, alkohol- och tobakhandläggare	2025/178

Kommunfullmäktige

Förslag om taxa 2026–2028 enligt alkohollagen (2010:1622), tobakslagen och lik-nande produkter (LTLP 2018:2088) samt Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Taxorna gäller också lag om receptfria läkemedel (2009:730)

Beslutsförslag

Socialnämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att anta taxeförslaget för 2026–2028.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Dalsland och Säfles tobak- och alkoholenhet.

Sammanfattning av ärendet

Dalslandskommunerna och Säffle kommun har gemensam handläggning enligt alkohollagen, tobakslagen, lagen om handel med receptfria läkemedel samt lagen om tobaksfria nikotinprodukter. Alkohol- och tobaksenheten omfattar 2,0 handläggartjänster med ansvar för tillståndsprövning och tillsyn inom dessa områden. Enligt gemensamma riktlinjer ska taxor vara enhetliga i samtliga kommuner.

Kommunen har enligt kommunallagen (8 kap. 3 b och 3 c §§ samt 2 kap. 5–6 §§) rätt att ta ut avgifter för provning och tillsyn, förutsatt att avgifterna inte överskrider kostnaden för den tjänst som utförs (självkostnadsprincipen) och att alla invånare behandlas lika (likställighetsprincipen). Enligt alkohollagen (2010:1622), 8 kap. 10 § får kommunen ta ut avgifter för både provning och tillsyn av serveringstillstånd samt anmälningspliktig försäljning.

Avgifterna har setts över inför perioden 2026–2028 för att bättre återspegla handläggningstider, förbättra rättvisan i avgiftsnivåerna och följa den utveckling som sker i närliggande och jämförbara kommuner. Vid föregående höjning av den rörliga delen av tillsynsavgiften (med 500 kr per trappsteg) framfördes synpunkter på att höjningen inte var proportionell. Den rörliga delen föreslås nu i stället höjas med 10 procent per trappsteg, efter att först ha återställts till nivåerna före tidigare höjning.

Vidare föreslås en ny fast tillsynsavgift för gårdsförsäljningstillstånd – 4 500 kr för verksamheter som enbart har detta tillstånd, och 1 500 kr för de som redan innehar ett stadigvarande serveringstillstånd. Detta eftersom den inre tillsynen då kan samordnas.

Inom tobakstillsynen föreslås en ny avgift på 2 500 kronor per extra kontrollköp för försäljningsställen som vid upprepade tillfällen säljer tobaksvaror utan att begära legitimation. Förslaget syftar till att stärka efterlevnaden av ålderskontrollregler och skydda minderåriga.

Föreslagna ändringar redovisas i bilagan "Taxor 2026–2028", där förändringar markerats i rött.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse daterad 2025-07-10

Förslag om taxa 2026–2028 enligt alkohollagen (2010:1622), tobakslagen och lik-nande produkter (LTLP 2018:2088) samt Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinpro-dukter. Taxorna gäller också lag om receptfria läkemedel (2009:730)

Sändlista:

Alkohol- och tobakhandläggare

Taxor 2026 - 2028

Taxor enligt alkohollagen i Dalsland och Sjöfalle

Stadigvarande tillstånd	Avgift kr	Kommentar
-Nyansökningar Stadigvarande Gårdsförsäljningstillstånd /serveringstillstånd till allmänheten, slutet sällskap samt catering, tåg och båt	9000: -	Inkl. 1 kunskapsprov Ingen återbetalning
-Anmälan om ändrade ägarförhållanden, helt nya företrädare	7000: - 8000	Avser tillfällen där hela styrelsen i ett aktiebolag eller samtliga bolagsmän i ett handelsbolag bytt ut. Ingen återbetalning
-Ansökan om stadigvarande ändring i tillstånd, <i>obs gäller ej ändring i alkoholdrycker, kräver ingen arbetsinsats</i>	4000: -	Avser till exempel stadigvarande utökad serveringstid/ yta, gemensam serveringsyta. Ingen återbetalning
-Ändring omregistrering till AB/HB/EF, eller övrig omregistrering i företag, samma ägare	2000: - 2500	Ingen återbetalning
PBI-Utredning (byte av enstaka person med betydande inflytande)	1000: - /per person	Ingen återbetalning
-Nyansökan provsmakning och pausservering	5000: - 6000	Inkl. 1 kunskapsprov Ingen återbetalning
-Anmälan om catering, provsmakning, rumsservering, rumsseriering eller kryddning av snaps	Ingen avgift	Sökande har tillstånd i Dalsland
-Ansökan om tillfällig förändring i tillstånd	2000: -	Avser till exempel tillfälligt utökad serveringstid eller serveringsyta vid enstaka tillfälle. Sökande har tillstånd i Dalsland. Ingen återbetalning
-Ansökan tillfällig gemensam serveringsyta Obs. Alla sökande måste söka eget tillfälligt serveringstillstånd.	4000:- 1000:-	Detta gäller om man söker på annan plats än befintligt tillstånd
Tillfälliga tillstånd		
-Tillfälligt tillstånd för 2 ggr och samma lokal Sökanden har stadigvarande tillstånd i Dalslandskommunerna - extra dagar, söks vid samma tillfälle, max 6 ggr/år	3000: - 500: -/dag	Ingen återbetalning
- Tillfälligt tillstånd för 2 ggr och samma lokal Sökanden har inte stadigvarande tillstånd i Dalslandskommunerna - extra dagar, söks vid samma tillfälle, max 6 ggr/år	5000: - 500: -/dag	Ingen återbetalning
- Tillfälligt tillstånd För slutna sällskap max 6 tillstånd per halvår och avser samma lokal	2000: -	Ingen återbetalning
-Kunskapsprov med möjlighet till två omprov (Gäller både stadigvarande och tillfälligt tillstånd)	1000: - /prov	Per provtillfälle
Årlig avgift för stadigvarande serveringstillstånd	Avgift kr	
Fast avgift serveringstillstånd	4500:-	

Fast avgift Gårdsförsäljningstillstånd (har endast detta tillstånd)	4500:-	
När man har ett annat stadigvarande tillstånd	1500:-	
Fast avgift tillstånd för pausservering, provsmakning och catering	2500:- 3000	
Rörlig avgift föregående års alkoholomsättning		Beror på föregående årets försäljning enligt restaurangrapport
0-25 000	0: -	
25 001-50 000	1500:- 1100	
50 001-100 000	2500:- 2200	
100 001-150 000	3500:- 3300	
150 001-200 000	4500:- 4400	
200 001-300 000	5500:-	
300 001-600 000	6500:- 6600	
600 001-900 000	7500:- 7700	
900 001-1 200 000	8500:- 8800	
1 200 001-1 500 000	9500:- 9900	
1-500 001-2 500 000	10 500:- 11000	
2 500 001-3 000 000	11 500:- 12100	
3 000 001 -	12 500:- 13200	
Påminnelseavgift Restaurangrapport ska vara registrerat före den 1mars! 1000:- första påminnelsen! 1500:- 2000 andra påminnelsen, utredning startas.		

Taxor enligt tobakslagen och liknande produkter (2018:2088), Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter samt alkohollagen (2010:1622).

ingen återbetalning vid avslag eller att ansökan tas tillbaka.

Stadigvarande tobakstillstånd	8000:- Ingen återbetalning
-Anmälan om ändrade ägarförhållanden, helt nya företrädare	6000:- Ingen återbetalning
Tillfälligt tobakstillstånd (har stadigvarande tobakstillstånd)	2000 kr Ingen återbetalning
Tillfälligt tobakstillstånd (har inget tobakstillstånd)	4000 kr Ingen återbetalning
-Ändring omregistrering till AB/HB/EF, eller övrig omregistrering i företag, samma ägare	2000: - Ingen återbetalning

PBI-Utredning (byte av enstaka person med betydande inflytande)	1000: -/per person Ingen återbetalning
Årsavgift Tobakstillstånd	
Årsavgift för tillsyn och administration	5500:-
Årsavgift för produkter utöver tobakstillstånd	
Avgift per tillkommande produkt	500 kr

Årliga avgifter (för de som EJ har tobakstillstånd)	Avgift kr	kommentar
En produkt	2000: -	Vid försäljning av t ex folköl och e-cigarett retter blir det två produkter och totalt 3500: -
Två produkter	3500: -	
Tre produkter	4500: -	Försäljning av folköl, e-cigarett samt receptfria läkemedel
Fyra produkter	5000: -	Försäljning av folköl, e-cigarett, tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel

Avgift vid extra kontrollköp , används endast vid upprepande ej godkända kontrollköp	2500:- Per extra besök
---	---

Administrativa avdelningen
Nämndsekreterare
Sofia Henriksson

Tjänsteskrivelse
2025-07-15
2025/164

Socialnämnd

**Förordnande av tjänstepersoner gällande handräckning enligt 43 § 1 st.
2 p. LVU och 8 kap. 7 § LSB samt revidering av delegationsordning**

Beslutsförslag

Socialnämnden förordnar nedan namngivna tjänstepersoner rätten att

- enligt 43 § 1 st. 2 p. lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga begära handräckning av Polismyndigheten och, i särskilda fall, Kriminalvården
- enligt 8 kap. 7 § lagen om placering av barn i skyddat boende (2024:79) begära handräckning av Polismyndigheten.

Individ och familjeomsorgen

Enhetschef Kerstin Belander

1:e socialsekreterare Karin Wiggur Hansson

1:e socialsekreterare Jeanette Leifsdotter

Socialsekreterare vid socialjouren

Annelie Berntsson Berg

Carina Gustavsson

Therese Karlsson

Eva Nilsson

Helena Larsson

Pernilla Martinsson

Inga-Lill Karlsson

Emelie Andersson

Sanna Ollila

Anna-Karin Ödbrant

Johanna Gustavsson

Zandra Salomonsson

Socialnämnden beslutar även att revidera socialnämndens delegationsordning enligt bilaga.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Individ- och familjeomsorg, kansli och sektorledning.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden kan begära hjälp av Polismyndigheten för att genomföra vissa beslut. Detta kallas för handräckning.

Stadsdelsnämnden kan förordna särskilt namngivna tjänstepersoner att begära handräckning i nämndens ställe.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden ger namngivna tjänstepersoner rätten att begära handräckning i nämndens ställe enligt 43 § 1 st. 2 p. LVU och 8 kap. 7 § LSB.

Ärendebeskrivning

Socialnämnden kan begära hjälp av Polismyndigheten och i särskilda fall Kriminalvården för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Detta kallas för handräckning.

Socialnämnden kan även begära handräckning av Polismyndigheten avseende att genomföra beslut om skyddat boende eller om omedelbar insats i forma av skyddat boende enligt 8 kap. 7 § Lagen om placering av barn i skyddat boende (2024:79).

Behovet av att kunna begära handräckning kan vara brådskande. Socialnämnden har därför möjlighet att förordna tjänstepersoner att begära handräckning i nämndens ställe.

Ett förordnande skiljer sig från delegation på så sätt att socialnämnden måste ange vem förordnandet avser. Det krävs att tjänstepersonens namn anges. Ett förordnande är personligt och knyter inte an till en viss befattning.¹

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2025-07-15

Bilaga: revideringar av socialnämndens delegationsordning

Sändlista

Enhetschef Individ- och familjeomsorgen Färgelanda

Enhetschef Individ- och familjeomsorgen Åmål

Kerstin Belander, *enhetschef Individ- och familjeomsorgen*

¹ Se bland annat Justitieombudsmännens ämbetsberättelse 2008/09:JO1 s. 318

Revideringar av socialnämndens delegationsordning 2025-09-29

Text som ska tas bort har markerats i **rött**.

Text som ska läggas till har markerats i **grönt**.

Ärende	Lagrum	Delegat	Kan vidaredelegeras	Vidaredelegat	Anmärkning
Beslut att begära polishandräckning för att bereda läkare tillträde till den unges hem eller för att inställa den unge till läkarundersökning	43 § 1 st LVU	Socialutskott, Socialutskottets ordförande			Avseende förordnande se SN 190109 § 5
Begära handräckning av polismyndigheten för genomförande av beslut om vård eller omhändertagande	43 § 1 st LVU	Socialutskott			Vid brådska beslutar förordnad tjänsteperson enligt särskild lista (dnr SN 2025/164)
Beslut att begära polishandräckning för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande med stöd av LVU samt återkallande av polishandräckning		Socialutskottets ordförande Håkan Gusteus, förste vice ordförande Edgardo Varas, andre vice ordförande Helen Greus Enhetschef för individ- och familjeomsorgen Kerstin Belander, förste socialsekreterare Karin Hansson, Jeanette Leifsdotter socialsekreterare i socialjouren Annelie Berntsson Berg, Carina Gustavsson, Therese Karlsson, Eva Nilsson, Helena Larsson, Pernilla Martinsson, Inga-Lill Karlsson, Emelie Andersson, Sanna Ollila, Anna-Karin Ödbrant, Johanna Gustavsson och Zandra Salomonsson			Beslut ska i första hand fattas av en förtroendevald, i andra hand av en tjänsteman. Delegationen innebär ej att beslutet kan fattas av förtroendevald och tjänsteman ihop.
Beslut om begäran hos polismyndighet om handräckning för genomförande av beslut om skyddat boende	8 kap 7 § LSB	Socialutskott			Vid brådska beslutar förordnad tjänsteperson enligt särskild lista (dnr SN 2025/164) Beslut ska i första hand fattas av
		Socialutskottets ordförande Håkan Gusteus, förste vice ordförande Edgardo Varas eller andre vice ordförande Helen Greus			

Beslut om handräckning för att genomföra beslut om skyddat boende enligt 3 kap. eller om omedelbar insats i form av skyddat boende enligt 4 kap lag om placering av barn i skyddat boende samt återkalla handräckning enligt denna lag		Enhetschef för individ- och familjeomsorgen Kerstin Belander, förste socialsekreterare Karin Hansson, Jeanette Leifsdotter Socialsekreterare i socialjouren; Annelie Berntsson Berg, Carina Gustavsson, Therese Karlsson, Eva Nilsson, Helena Larsson, Pernilla Martinsson, Inga-Lill Karlsson, Emelie Andersson, Sanna Ollila, Anna-Karin Ödbrant, Johanna Gustavsson och Zandra Salomonsson			en förtroendevald, i andra hand av en tjänsteman. Delegationen innebär ej att beslutet kan fattas av förtroendevald och tjänsteman ihop.
--	--	--	--	--	--

Administrativa avdelningen
Nämndsekreterare
Sofia Henriksson

Tjänsteskrivelse
2025-07-16
2025/165

Socialnämnd

Beslut om att utse dataskyddsombud för socialnämnden

Beslutsförslag

Socialnämnden beslutar att

1. utse Sofia Henriksson till Dataskyddsombud för socialnämnden
2. anmäla socialnämndens beslut om att utse Sofia Henriksson till Dataskyddsombud till Integritetsskyddsmyndigheten

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kommunledningsgruppen och kanslienheten.

Sammanfattning av ärendet

2018 infördes EU:s Dataskyddsförordning, även kallad GDPR. Förordningen syftar till att värna om skyddet för levande individers personliga integritet vid behandling av personuppgifter.

Socialnämnden är personuppgiftsansvarig vilket innebär att det är nämnden som bär huvudansvaret för att de personuppgifter som behandlas inom nämndens olika verksamheter hanteras korrekt.

Enligt förordningen behöver ett Dataskyddsombud utses av den personuppgiftsansvarige. Dataskyddsombudets funktion kan beskrivas som en internrevisor, vars uppgift är att löpande granska att nämndens hantering av personuppgifter sker i enlighet med förordningen.

Den personuppgiftsansvarige ska också säkerställa att Dataskyddsombudet på ett korrekt sätt deltar i frågor som rör skyddet av personuppgifter och ska stödja Dataskyddsombudet i utförandet av de uppgifter som krävs för att uppfylla de krav som framgår av förordningen.

Socialnämnden föreslås utse Sofia Henriksson, till dataskyddsombud.

Ärendebeskrivning

Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning (679/2016/EU) tillämpas inom hela EU sedan 2018. Syftet med förordningen är att säkerställa människors rätt till skydd av sina personuppgifter och därmed rätten till skydd för privatlivet. Enligt Dataskyddsförordningen ska vissa personuppgiftsansvariga, däribland myndigheter, utse ett Dataskyddsombud.

Personuppgiftsansvarig

Socialnämnden är personuppgiftsansvarig vilket innebär att det är nämnden som bär huvudansvaret för att de personuppgifter som behandlas inom nämndens olika verksamheter hanteras korrekt. Personuppgiftsansvarig bestämmer ändamålen och medlen för behandling av personuppgifter. Personuppgiftsansvarig är ytterst ansvarig för att organisationen behandlar personuppgifter på ett korrekt sätt och kan bli skadeståndsskyldig om överträdelse av Dataskyddsförordningen sker. Personuppgiftsansvarig ska bland annat se till att en registerförteckning finns och att den uppdateras. Uppgifter inom lagens ramar kan delegeras till en tjänsteperson men ansvaret kommer alltid att ligga på personuppgiftsansvarig.

Enligt artikel 37 i förordningen behöver ett Dataskyddsombud utses av den personuppgiftsansvarige. Dataskyddsombudets funktion kan beskrivas som en internrevisor, vars uppgift är att löpande granska att nämndens hantering av personuppgifter sker i enlighet med förordningen.

Den personuppgiftsansvarige ska också säkerställa att Dataskyddsombudet på ett korrekt sätt deltar i alla frågor som rör skyddet av personuppgifter och ska stödja Dataskyddsombudet i utförandet av de uppgifter som krävs för att uppfylla de krav som framgår av förordningen

Dataskyddsombud

Dataskyddsombudets uppgift är att informera och ge råd om skyldigheter samt övervaka efterlevnad av förordningen till den personuppgiftsansvarige. Utöver att vara kontaktperson för de registrerade ska ombudet även delta i konsekvensbedömningar och samarbeta med tillsynsmyndigheten. Dataskyddsombudet får inte ta emot några instruktioner från den personuppgiftsansvarige på vilket sätt ombudets uppgifter ska utföras och får heller inte avsättas eller utsättas för negativa konsekvenser för att ha utfört sina uppgifter.

Tillsynsmyndighet

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) är tillsynsmyndighet gällande Dataskyddsförordningen. IMY besitter en rad olika korrigerande befogenheter.

Ekonomiska konsekvenser

Nästan alla överträdelser av dataskyddsförordningen kan leda till sanktionsavgifter.

Sociala och miljömässiga konsekvenser

Att utse ett dataskyddsombud är viktigt för att de registrerades rättigheter ska tillvaratas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2025-07-16

Sändlista:

Kommundirektör
Administrativ chef
Socialchef

Gunnar Wigstrand, *socialchef*

Administrativa avdelningen
Nämndsekreterare
Sofia Henriksson

Tjänsteskrivelse
2025-08-12
2025/90

Socialnämnden

Svar på initiativärende om Solgården

Beslutsförslag

Socialnämnden anser initiativärendet besvarat med hänsyn till antagen Mål- och resursplan 2026-2029, beslutad i kommunfullmäktige 2025-06-18, som befäster strukturen för särskilda boenden i Färgelanda kommun.

Sammanfattning av ärendet

Ann Blomberg (C) lämnade under socialnämndens sammanträde 2025-03-01 in ett initiativärende som lyder:

Då tidigare beslut gällande centralisering till Färgelanda tätort inte längre har majoritet i Kommunfullmäktige, yrkar undertecknad

- *Att Socialnämnden beslutar om att upphäva tidigare beslut om att stänga Solgården.*

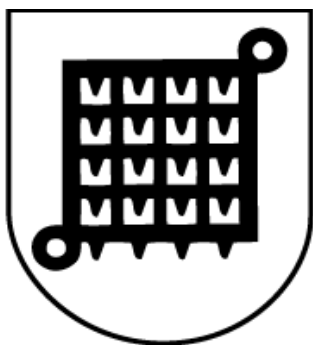
Mål- och resursplan 2026-2029 som beslutades i kommunfullmäktige 2025-06-18 inklusive ändringsyrkanden befäster strukturen för särskilda boenden i Färgelanda kommun. Förvaltningen föreslår att ärendet anses besvarat.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse daterad 2025-08-12

Sändlista

Kansliet

Delårsrapport 2025

Socialnämnden

**Delår jan-
aug 2025**

Innehållsförteckning

Nämnderna	3
<i>Händelser av väsentlig betydelse</i>	3
<i>Resultaträkning</i>	3
<i>Utfall per verksamhetsområde</i>	4
<i>Analys av utfall per verksamhetsområde</i>	4
<i>Volym- och nyckeltal</i>	7

Nämnderna

Händelser av väsentlig betydelse

Sektor omsorg sammanfattar delåret med att konstatera att ett flertal områden inneburit betydande utmaningar. Dessvärre har dessa haft mycket stor inverkan på ekonomin varför ett stort underskott är en realitet.

IFO

Sedan årets början har flera placeringar förekommit i extern regi, inom samtliga verksamhetsområden. Då kommunen självt inte kan erbjuda motsvarande institutionsvård har extern omsorg varit enda alternativet. Så vitt är känt i dagsläget ser trenden fortsatt ut att hålla sig på samma höga nivå året ut. En omställning har påbörjats inom IFO med ett mera aktivt förebyggande arbete genom förstärkning inom öppenvården och därigenom kunna undvika placeringar.

Äldreomsorgen

Sommarperioden innebär i regel utmaningar för äldreomsorgen vad gäller bemanning och året 2025 är inget undantag. Man har fortsatt höga sjuktal och från tid till annan tillämpas tillfälliga lösningar på permanenta problem. Flera enheter driver en kostnadsmassa som snabbt riskerar att växa när oförutsedda situationer uppstår. Hemtjänsten har fortsatt höga volymer och har varit mycket personalintensivt under året.

Enheten för stöd och service

Under innevarande period har beläggningen på gruppboenden inte varit fulltalig. Samtidigt har man behövt tät bemanning då behovet hos vissa av brukarna varit omfattande. Per balansdagen renoveras en lägenhet vilken man kommer erbjuda till klient som idag har motsvarande extern lösning. Detta bedöms ha god effekt på totalekonomin, något som delvis kan dämpa underskottet en aning.

Kommunal primärvård

Verksamheten har under flera år haft utmaningar med att behålla kompetens. Detta renderar i tillfälliga lösningar genom vikarier, övertid och inhyrd bemanning. Lösningar som sammantaget är mycket kostsamma och varken hållbara eller över tid effektiva.

Sammantaget står sektor omsorg för betydande utmaningar, vilket påpekats i flera år. Förändringar ur ett strukturellt perspektiv är en nödvändighet för att nå en sund ekonomi och en hållbar totalverksamhet. Förvaltningen har flera åtgärder man arbetar med, men dessa bedöms inte ensamt kunna hantera de ackumulerade underskott som finns och som spås framöver.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Utfall 202408	Utfall 202508	Budget 202508	Avvikelse mot budget
Intäkter	19 308	26 256	26 884	-628
Kommunbidrag	106 807	120 361	120 361	0
Summa intäkter	126 115	146 617	147 245	-628
Personalkostnader	-95 133	-103 924	-95 252	-8 672
Övriga kostnader	-46 870	-61 120	-51 950	-9 170
Kapitalkostnader	-43	-43	-43	0
Summa kostnader	-142 046	-165 087	-147 245	-17 842

Periodens resultat	-15 931	-18 470	0	-18 470
---------------------------	----------------	----------------	----------	----------------

Utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 202408	Utfall 202508	Budget 202508	Avvikelse 202508	Budget 2025	Prognos 2025
Nämndsverksamhet	387	349	-9 311	-9 660	-13 966	-14 489
Omsorgskontor	5 719	6 430	6 540	109	9 810	41
Äldreomsorg	53 134	58 910	55 805	-3 105	83 708	-5 131
Kommunal primärvård	14 114	15 913	15 327	-586	22 991	-293
Individ- och familjeomsorg	24 975	31 601	27 041	-4 559	41 131	-5 217
Enheten för stöd och service	19 402	18 585	17 678	-907	25 947	-420
Sektorchef	5 007	7 045	7 281	237	10 921	206
Totalt	122 738	138 831	120 361	-18 470	180 542	-25 303

Framtidens vårdinformationsmiljö är pågående sedan ett antal år men osäkerhet råder huruvida detta kommer fortlöpa. Det föreligger risk för att nedskrivningsprövning kan bli aktuell vilket kan komma att ytterligare påverka sektorns resultat negativt. Per balansdagen uppgår summan till 1 617 tkr.

Prognosen för helåret bygger på antagande om att avslutade placeringar, stopp för inhyrd personal samt nytt grundschema inom hemtjänsten skall ge positivt genomslag på ekonomin. Därtill räknar man med att kunna nyttja ett antal statsbidrag. Resultatet per 31 augusti indikerar ett underskott om cirka -27 000 tkr för helåret 2025, vilket man alltså hoppas kunna förbättra med ovanstående åtgärder.

Analys av utfall per verksamhetsområde

Delårsbokslut 2025-08-31

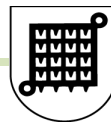
	Budgeterat underskott 2025	Uppdaterad prognos 2025-08 (prognos utöver budgeterat underskott för helåret 2025)	Avvikelse 2025
Nämndsverksamhet utan sektorn budgeterade underskott	0	250	250
Sektorchef	0	206	206
Omsorgskontor	-442	41	-401
Äldreomsorg	-11 201	-5 132	-16 333
Kommunal primärvård	-442	-293	-735
IFO	-295	-5 217	-5 512
Enheten för stöd och service	-2 359	-420	-2 779
Totalt, tkr	-14 739	-10 564	-25 303

Årets budgeterade underskott är placerat under nämndsverksamheten. Detta gäller ju emellertid för grundverksamheterna och alltså inte för nämndens verksamhet. I syfte att tydliggöra det verkliga värdet/utfallet har det budgeterade underskottet brutits ut till respektive verksamhet som underskottet hänförs till.

Staben

Arbetet med den nya socialtjänstlagen som trädde i kraft den 1 juli 2025 har blivit en naturlig del i det dagliga diskussionerna om hur verksamheterna behöver utvecklas och anpassa sig för att möta framtiden. Exempel på detta är att arbetet pågår med att se över möjligheten till att få till andra lösningar på handling eller matdistribution inom hemtjänsten. Fokus ligger på vad ska kommunen utföra för "insatser" och vad ska kommunen sluta göra.

I det uppsökande arbetet för våra äldre utreds nu möjligheten att sänka åldern från 80 år till 70 för de personer som vi erbjuder hembesök. Vi kommer att lägga större fokus vid dessa besök om vad civilsamhället har ett erbjudande våra kommuninvånare alltifrån gåfotboll till senior fredag,

Utifrån det ekonomiska läget som förvaltningen befinner sig i så valdes att inte gå vidare med rekryteringen av verksamhetschef för utförare i dagsläget.

Äldreomsorg

Hemtjänst

Beläggning

Antalet planerade timmar har ökat under året från 2999 i januari till 3306 i Augusti. I Maj och juni var denna planerades närmare 3600 timmar som sedan minskat igen. Antalet utförda timmar har ökat under året från 2208 i Januari till 2941 i augusti, anledningen till denna stora skillnad är att det digitala planeringssystem som vi införde i december i fjol nu är mera intrimmat. Antalet brukare ligger runt knappt 160 individer med hemtjänst insatser.

Personal och övertid

Sjuktalen fortsatt mycket höga vilket leder till höga vikarie kostnader och mycket arbete för våra planerare.

Åtgärder framåt

Nytt grund schema framtaget som bättre ska passa vårt behov. Fortsätta arbetet med att få till en effektivare planering.

Särskilt boende

Beläggning

På SÄBO har beläggningen varit 100 procent fram till juni. Därefter har det funnits 2–3 tomplatser, vilket lett till hyresbortfall. Detta har delvis kompenserats genom att avdelningarna kunnat samarbeta mer effektivt vid vakanser.

Korttiden/växelboende har haft en genomsnittlig beläggning på 80 procent, inklusive 195 sålda dygn till andra kommuner. Dessa har genererat en intäkt på cirka 650 tkr.

Personal och övertid

Övertiden har minskat med cirka 340 tkr jämfört med föregående år. Minskningen beror bland annat på tydligare rutiner där personalen uppmanats att be om hjälp i stället för att arbeta över vid utebliven rast eller tidsbrist i dokumentationen. Vakanta pass har också kortats ned där det varit möjligt. Under sommaren ökade dock övertiden till följd av hög sjukfrånvaro.

Åtgärder framåt

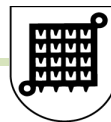
Förstadags intyg kommer att införas efter behov för medarbetare med hög sjukfrånvaro. För att stärka arbetsmiljön och teamkänslan har enskilda samtal och enhets samtal hållits, och HälsoBolaget kommer nu att kopplas in för fortsatt arbete med gruppen.

Enheten för stöd och service (ESS)

Beläggning

Vi har sedan i maj månad 2 tomma lägenheter vid Soläng. Under slutet av Augusti påbörjades renovering av dessa lägenheter med även en installation av ett fullt fungerande kök för att kunna erbjuda boende inom kommunen för individer vars beslut kommunen har verkställt utanför kommun gränsen.

Inom övriga verksamheter så har det varit relativt lugnt.

Personal och övertid

Personal kostnaderna ligger inom ram i del flesta enheter. Inom någon verksamhet ser vi att övertiden har ökat kopplat till att det varit svår rekryterat under sommaren framför allt.

Åtgärder framåt

Så fort renoveringen vid Soläng är åtgärdat så kommer boende i annan kommun att erbjudas boende i Färgelanda. Arbete kommer att startas med att bygga bättre samverkan mellan våra små verksamheter för att minska sårbarheten och övertids kostnader.

Hemsjukvården

Personal och övertid

Kommunal primärvård redovisar underskott som främst beror på kostnader för timvikarier inom sjuksköterskeenheten. Den stora personalomsättningen har lett till ökade introduktionskostnader, då verksamheten behövt förstärkas med timvikarier – särskilt på kvällar och helger när ordinarie personal saknats. Dessutom har dubbelt bemannade introduktionsperioder ökat kostnaderna ytterligare.

Åtgärder framåt

Ett nytt schema är under framtagande. Det kommer att ge en tätare bemanning dagtid, vilket förväntas minska behovet av timvikarier och därmed förbättra den ekonomiska situationen.

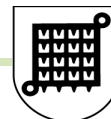
IFO

Ekonomiskt bistånd; För att sjukskrivna ska kunna närma sig egen försörjning krävs samverkan med både vården och Försäkringskassan. Sådan samverkan finns, är regelbunden och aktiv. För att arbetsföra personer ska kunna närma sig egen försörjning krävs att Arbetsmarknadsenhet arbetar aktivt med att göra personer arbetsredo och finna praktikplatser som sedan kan leda till anställningar. Arbetet med ungdomar i det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) är också viktigt så att unga människor får så mycket stöttning som möjligt i att komma ut i egen försörjning för att inte bli beroende av ekonomiskt bistånd. AMi kommer från årsskiftet att tillhöra sektor omsorg, vilket möjliggör ett närmare samarbete med IFO och ekonomiskt bistånd. Ett gemensamt utvecklingsarbete pågår.

Vuxna med beroende, våld i nära relation och socialpsykiatri; Placeringar är kostsamma men i alla nuvarande fall helt nödvändiga. Nu när våra öppenvårdsresurser utökats planerar vi att om möjligt flytta ut någon/några brukare till intensiva öppenvårdsresurser. Samordning måste också ske med Hälso- och sjukvård (framförallt psykiatri).

Barn och unga; Kostnader för placeringar i konsulentstödda familjehem är lägre än budgeterat. Vi försöker så snart möjligt flytta ut från HVB till konsulentstött familjehem och därefter till egna familjehem eller till hemmet/ öppenvård. En av ungdomarna kommer ev att dömas till slutet ungdomsvård och därmed flytta ut från SIS.

Vi har nu från 250701 en ny Socialtjänstlag som förväntas göra att allt fler söker stöd och hjälp från Socialtjänsten utan föregående utredning. På lite sikt förväntar vi oss att trycket på myndighetssidan därmed kan minska. Vi har anställt två nya familjebehandlare för att kunna tillgodose så många behov som möjligt i öppenvård. Backa Barnets team är nu igång och det förväntas också göra att tidiga insatser för barn kan ges på ett samordnat sätt, med allt mindre behov av mera omfattande insatser.

Volym- och nyckeltal

Volym- och nyckeltalsredovisning

Verksamhet	2022	2023	2024	Utfall 202508
Äldreomsorg				
Antal platser särskilt boende, vid bokslutsdatum	74	78	78	78
Belagda platser särskilt boende, vid bokslutsdatum	74	74	78	74
Nyttjandegrad särskilt boende, vid bokslutsdatum	100 %	95 %	100 %	95 %
Nettokostnad per plats särskilt boende, tkr/plats	560	581	692	525
Antal korttidsplatser	5	10	10	10
Beläggingsgrad korttidsplats i genomsnitt per balansdagen	E.T	E.T	E.T	80 %
Antal hemtjänsttimmar, vid bokslutsdatum	40 629	36 407	37 022	29 576
Antal personer med beviljad hemtjänst, genomsnitt under året	229	228	287	245
Antal inskrivna i hemsjukvården, vid bokslutsdatum	165	156	153	Uppgift saknas
Individ och familjeomsorg				
Institutionsvård, barn och unga*, tkr	2 661	4 818	4 365	4 557
Familjehem, barn och unga*, tkr	1 293	307	2 535	597
Institutionsvård, vuxna missbrukare, tkr	750	2 117	1 032	2 620
Ekonomiskt bistånd, tkr	9 418	7 496	6 115	4 467
*) Egen regi och externa utförare. Verksamhet för ensamkommande barn exkluderad från 2016 och framåt.				
Enhet för stöd och service				
Antal vuxna med boendebeslut egen regi, genomsnitt	14	12	13	14
Nettokostnad per plats, tkr/plats	458	546	575	420
Antal placeringar externt**, genomsnitt	5	4	3	5
Nettokostnad per extern plats, tkr/plats	1 312	1 635	1 197	1 061

Åren 2022-2024 avser statistik för respektive kalenderår (12 mån). Redovisad statistik per 202508 avser enbart 8 månader.

Sektor omsorg
Socialchef
Gunnar Wigstrand

Tjänsteskrivelse
2025-09-22
2025/5

Socialnämnden

Tjänsteskrivelse - delårsrapport 2025

Beslutsförslag

Socialnämnden ser allvarligt på underskottet som redovisas efter augusti månads utgång.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden redovisar ett negativt utfall utifrån budget inom alla verksamheter. Det som sticker ut mest inom förvaltningen är kostnaderna för placeringar inom individ och familjeomsorgen där vi har ett par väldigt dyra placeringar.

Gunnar Wigstrand
Socialchef

Administrativa avdelningen
Nämndsekreterare
Sofia Henriksson

Tjänsteskrivelse
2025-09-10
2025/14

Socialnämnden

Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS kvartal 2 2025

Beslutsförslag

Socialnämnden beslutar att enligt 34 kap. 1, 3 §§ SoL och 28f § LSS godkänna rapport över ej verkställda gynnande beslut, andra kvartalet år 2025, och överlämna denna till revisorerna och kommunfullmäktige.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kansliet, administrativa avdelningen.

Ärendebeskrivning

Socialnämnden ska enligt bestämmelser i 34 kap. 1, 3 §§ SoL och 28f § LSS lämna en rapport till kommunfullmäktige och kommunens revisorer över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL och 9 § LSS som ej verkställts inom tre månader, samt hur många gynnande beslut som inte har verkställts på nytt inom tre månader från dagen då verkställigheten avbröts. För varje beslut ska nämnden ange tidpunkten för beslutet och vilken typ av bistånd beslutet gäller samt kortfattat uppge skälen för dröjsmålet.

Rapportering ska ske en gång per kvartal.

Nämnden ska även enligt 34 kap. 2 § SoL och 28 g § LSS anmäla till kommunens revisorer när nämnden har verkställt ett gynnande beslut som tidigare har rapporterats som ej verkställt.

Om Inspektionen för vård och omsorg (IVO) bedömer att insatser inte verkställts inom skälig tid har myndigheten en skyldighet att ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av en särskild avgift. För att IVO ska kunna göra denna bedömning har kommunen en skyldighet att rapportera in uppgifter om samtliga beslut som inte verkställts inom tre månader. Rapportering till IVO görs i form av separata individrapporter.

Rapport över ej verkställda beslut

I tabellen redovisas de beslut som inte har kunnat verkställas inom tre månader för första kvartalet, 2025

Beslut	Besluts-datum	Orsak till att beslutet ej kunnat verkställas
9 § 4 LSS (Kontaktperson)	2025-04-04	Personen inte varit kontaktbar under en längre tid. Personen har uttryckt att hon varit tveksam till behovet av att ha en kontaktperson.

Avslutade beslut

Nedan redovisas ett beslut som föregående kvartal rapporterats som ej verkställt.

Beslut	Besluts-datum	Avslutat	Orsak till att beslutet har avslutats
9 § 10 LSS (Daglig verksamhet)	2024-10-02	2025-06-24	Personen ringde och valde att avsluta beslutet.

Ekonomisk konsekvensbeskrivning

Ingen ekonomisk konsekvens.

Sociala och miljömässiga konsekvenser

Inga sociala eller miljömässiga konsekvenser.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse - rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS kvartal 2 2025, daterad 2025-09-10

Sändlista:

Kommunfullmäktige
Revisorerna

Sofia Henriksson
Nämndsekreterare

Protokoll från operativa hälso- och sjukvårdsnämnden, 2025-08-29

§ 236

Ungdomsmottagningar i Västra Götaland

Diarienummer OSN 2024-00186

Beslut

1. Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden tillskriver strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden om behovet av att hantera frågan om ersättningsnivå inom ramen för det länsgemensamma samverkansavtalet.

Sammanfattning av ärendet

De riktade statsbidragen till ungdomsmottagningarna i Västra Götaland har upphört. För att säkra verksamheten under 2026 beslutade operativa hälso- och sjukvårdsnämnden den 18 juni 2025, § 217, att ge hälso- och sjukvårdsproduktionsdirektören i uppdrag att säkerställa fortsatt finansiering.

Det finns 56 ungdomsmottagningar i regionen som erbjuder både medicinska insatser och stöd inom psykosocial och psykisk hälsa. Verksamheten finansieras genom ett länsgemensamt samverkansavtal mellan Västra Götalandsregionen och de 49 kommunerna. Regionen står för hela det medicinska uppdraget samt hälften av kostnaden för det psykosociala uppdraget, vilket totalt motsvarar 75 procent av finansieringen. Kommunerna står för resterande 25 procent.

Statsbidragen har tidigare förstärkt verksamheten och möjliggjort utveckling, bland annat UM Online. När dessa medel nu har upphört påverkas ersättningsnivån. Eftersom finansieringen av ungdomsmottagningarna är ett gemensamt ansvar mellan regionen och kommunerna behöver frågan beredas vidare inom ramen för samverkansavtalet.

Koncernkontoret bedömer därför att ärendet bör överlämnas till strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, som enligt reglementet ansvarar för det länsgemensamma samverkansavtalet, för fortsatt beredning tillsammans med kommunerna.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande daterat 2025-08-21

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:

Protokoll från operativa hälso- och sjukvårdsnämnden, 2025-08-29

Skickas till

- Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden, för genomförande
- Regionstyrelsen
- Regionhälsan
- Samtliga delregionala nämnder
- Samtliga kommunalförbund i Västra Götaland
- Samtliga kommuner i Västra Götaland

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:

Delgivning

Utskriftsdatum: 2025-09-15

Utskriven av: Sofia Henriksson

Diarienummer: Socialnämnden
Riktning: Inkomna
Datum: 2025-08-20 - 2025-09-15
Notering:

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
2025.710	I	JO - begäran av kopior allmänna handlingar	Alexander Karlsson
2025-08-27			Individ och Familjeomsorgen
SN 2025/179		JO - dnr 6402-2025	
2025.711	I	Föranmälan av inspektion - hot och våld inom myndighetsutövning	Niklas Englund
2025-09-01			Individ och Familjeomsorgen
SN 2025/181		Föranmälan av inspektion - hot och våld inom myndighetsutövning	
2025.742	I	Underrättelse av uppdrag till arbetsgivare	Sofia Henriksson
2025-09-05			
SN 2025/183		Underrättelser om fackliga representanter	
2025.743	I	Underrättelse av uppdrag till arbetsgivare_2	Sofia Henriksson
2025-09-05			
SN 2025/183		Underrättelser om fackliga representanter	
2025.744	I	Underrättelse av uppdrag till arbetsgivare_3	Sofia Henriksson
2025-09-05			
SN 2025/183		Underrättelser om fackliga representanter	
2025.747	I	Arbetsmiljöverket föranmälan av inspektion – hot och våld inom myndighetsutövning	Sofia Henriksson
2025-09-05			
SN 2025/8		Meddelanden 2025	
2025.748	I	Göteborg förvaltningsrätt 9649-25_Slutligt_beslut_2025-08-21	Sofia Henriksson
2025-09-05			Omsorgskontoret
SN 2024/183		Meddelanden till socialnämnden och sektor omsorg, begäran om att ta del av allmän handling, synpunkter/klagomål med mera	
2025.750	I	TU Ungdomsmottagningar i Västra Götaland	Sofia Henriksson
2025-09-10			
SN 2025/8		Meddelanden 2025	